

Luptați și veți învinge!

M. Mebrenko

URIERUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 191-192 / mai 2011

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Inițiativa „Alianța Civilizațiilor” a luat naștere sub egida ONU, la 14 iulie 2005, la propunerea guvernelor Spaniei și Turciei, având ca obiectiv îmbunătățirea înțelegerii și cooperării între culturi și religii și contracararea forțelor care alimentează polarizările și extremismul. Secretarul General al ONU de la acea dată, Kofi Annan, a creat un Grup de Înalt Nivel însărcinat să analizeze cauzele polarizării actuale între societăți și culturi și să recomande un program de acțiuni concrete. Conform Planului de punere în aplicare a recomandărilor formulate de Grupul de Înalt Nivel, prezentat la 14 iunie 2007, activitățile inițiativei vor urmări următoarele trei obiective: 1) dezvoltarea unei rețele de parteneriate între state, organizații internaționale, grupuri ale societății civile și entități ale sectorului privat care împărtășesc scopurile „Alianței Civilizațiilor”, im-

concilierea între culturi și religii. Mai mult decât atât, după evoluțiile democratice care au avut loc în ultimele două decenii, putem spune că România este un spațiu în care toate comunitățile colaborează, sunt creatoare de noi valori și contribuie la progresul societății românești actuale.

România înțelege importanța dialogului intercultural și interreligios, mai ales în actuala conjunctură internațională, și își propune să-și folosească experiența acumulată în gestionarea democratică a diversității culturale din interiorul granițelor sale pentru a contribui la rezolvarea problemelor de această natură la nivel global.

De aceea, ea a fost printre primele state membre ale „Grupului de Prieteni” care au adoptat un plan național de acțiune pentru „Alianța Civilizațiilor” (25 martie 2009).

Obiectivele generice ale „Alianței Civilizațiilor”, precum și cele reflectate în primul plan de acțiune pentru România, rămân valabile și pentru cel de-al doilea Plan național de acțiune. Agenda activităților păstrează aceeași structură ca și planul precedent și reflectă acțiunile tuturor membrilor Comitetului Director, precum și ale altor parteneri interesați din societatea civilă, care vor prezenta contribuții în etapa de dezbateră publică a proiectului.

Acțiunile propuse nu reprezintă o listă exhaustivă, ci un minimum de direcții de interes cărora li se pot adăuga orice alte inițiative care corespund obiectivelor, principiilor și domeniilor prioritare ale „Alianței Civilizațiilor” într-un orizont de timp de 3 ani (2011-2013). Iată agenda activităților preconizate la nivel național, inclusiv la nivelul Departamentului pentru Relații Interetnice: organizarea anuală a

Al doilea plan de acțiune pentru „Alianța Civilizațiilor”

bunătățirea interacțiunii și coordonării acestora cu sistemul Națiunilor Unite; 2) dezvoltarea, susținerea și încurajarea proiectelor care promovează înțelegerea și reconcilierea între culturi la nivel global și, în particular, între societățile musulmană și vestică; 3) stabilirea relațiilor și facilitarea dialogului între grupurile care pot acționa ca forțe de moderare și de înțelegere în timpul tensiunilor accentuate dintre culturi.

Inițiativa „Alianța Civilizațiilor” este sprijinită de „Grupul de Prieteni” - o comunitate de peste 80 de state și organizații internaționale și regionale. Membrii „Grupului de Prieteni” sunt principalii parteneri pentru activitățile „Alianței Civilizațiilor”, fiind situați într-o poziție-cheie pentru identificarea de potențiali parteneri și proiecte, acordarea de asistență pentru punerea în practică de proiecte și politici destinate îmbunătățirii relațiilor interculturale, mobilizarea de resurse, găzduirea de evenimente regionale, diseminarea informațiilor etc.

România a devenit membră a „Grupului de Prieteni” ai „Alianței Civilizațiilor” în luna martie 2007. Aflată într-un spațiu geografic de confluență, România a devenit locul de întâlnire a mai multor tradiții culturale și religioase. Favorizați de caracterul tolerant, pacifist și deschis al românilor, reprezentanții diverselor culturi, etnii și religii s-au putut manifesta aici în libertate, contribuind la deschiderea culturii române către valorile universale și la construirea și modelarea caracterului european al acesteia. De aceea, cultura română oferă un exemplu concret de realizare a „unității în diversitate”, prin modul în care a știut să asimileze valorile culturale europene și noneuropene, păstrând, în același timp, propriile valori și identitatea specifică. În zilele noastre, diversitatea culturală capătă noi dimensiuni prin integrarea țării în Uniunea Europeană și sub efectele globalizării.

Aceste aspecte fac din spațiul românesc o zonă de dialog intercultural și interreligios, un mediu privilegiat de dezbateri și acțiuni menite să cultive re-

Planul național a fost elaborat cu consultarea instituțiilor care au atribuții în promovarea diversității și a dialogului intercultural, a mediului academic și a principalilor actori interesați din mediul neguvernamental. Proiectul planului național a fost postat timp de 90 de zile pe paginile de internet ale Ministerului Afacerilor Externe (MAE) și Departamentului pentru Relații Interetnice (DRI), perioadă în care s-au primit comentarii, propuneri, sugestii, care au fost avute în vedere la finalizarea textului.

Acțiunile cele mai semnificative realizate de Departamentul pentru Relații Interetnice pe parcursul anilor 2009-2010, sub auspiciile „Alianței Civilizațiilor”, au fost: școala de vară cu tema „Tinerețea și dezvoltarea de orașe multiculturale”, „Plurilingvismul în educație și rolul său în formarea unei culturi a comunicării și dialogului”, în cooperare cu Ambasada Turciei și MAE, seminarul național interdisciplinar „Istorie și educație multiculturală”, editarea manualului auxiliar pilot „Istoria minorităților naționale din România”, semnarea unei „Carte a Alianței Civilizațiilor în România” de către 50 de personalități publice și reprezentanți activi în domeniu ai mediului guvernamental și neguvernamental (din partea UUR, Carta simbolică a fost semnată de dl Ștefan Buciuța, președintele UUR).

UUR a fost onorată să facă parte din acest proiect extrem de important care, apoi, a fost însoțit de gesturi concrete, de susținere și promovare a solidarității umane.

În anii 2009-2010, organizația noastră s-a alăturat „Alianței Civilizațiilor”, inițiind și realizând următoarele proiecte: Festivalul Interetnic „Conviețuiri”, Tabăra Internațională a artiștilor plastici, Dialog intercultural al tinerilor minoritari din județul Tulcea.

Cel de-al doilea plan de acțiune pentru „Alianța Civilizațiilor” (2011-2013) este conceput în spiritul principiilor transparenței, deschiderii spre societatea civilă, cooperării și comunicării.

unui Forum național pentru „Alianța Civilizațiilor”, sub auspiciile Parlamentului României; popularizarea planurilor de acțiune pentru „Alianța Civilizațiilor” ale organizațiilor internaționale din care face parte și România, angajate în realizarea obiectivelor acesteia (Uniunea Europeană, Consiliul European, OSCE, UNESCO); informarea permanentă a opiniei publice privind „Alianța Civilizațiilor” și acțiunile realizate sub auspiciile acesteia în România prin mijloacele proprii instituțiilor guvernamentale, precum și ale organizațiilor societății civile implicate; introducerea sistematică a temelor specifice „Alianței Civilizațiilor” în programele de radio și televiziune; instituirea unei diplome de merit „Dimitrie Cantemir” care să fie acordată anual unor persoane sau organizații deosebite la realizarea obiectivelor „Alianței Civilizațiilor”; organizarea de evenimente publice cu participarea ambasadurilor naționale ai „Alianței Civilizațiilor”; organizarea unui program de pregătire pentru cadre didactice pe tema „Istoria - instrument de educație interculturală”; reeditarea lucrării „Istoria minorităților naționale din România” și dotarea unor biblioteci școlare cu această carte; realizarea în parteneriat interguvernamental a proiectului „Trasee interculturale în România”.

Acțiunile și proiectele culturale ale UUR pe 2011 sunt orientate, în parte, și spre obiectivele „Alianței Civilizațiilor”. Vom aminti numai unele dintre ele care se continuă, devenind tradiționale, și altele noi, propuse pentru prima dată: Festivalul Interetnic „Conviețuiri”, Simpozionul Internațional „Dialogul slaviștilor la începutul secolului al XXI-lea”, Tabăra Internațională de Pictură „Bucovina - trecut, prezent și viitor”, Festivalul comunităților etnice din Caraș-Severin, Festivalul Interetnic din Maramureș, Seară culturală interetnică la București.

Ion ROBCIUC

Vizita ministrului ucrainean de externe, Konsteantyn Hryșcenko, în România

La 18 mai 2011, ministrul afacerilor externe al Ucrainei, Konsteantyn Hryșcenko, a efectuat o vizită oficială de o zi în România. Vizita șefului diplomației ucrainene este prima în ultimii 6 ani și a avut ca scop intensificarea dialogului politic bilateral și impulsivarea colaborării ucraineano-române, inclusiv la nivel regional.

În cadrul întâlnirii cu reprezentării comunității ucrainene din București, ministrul de externe al Ucrainei a subliniat că satisfacerea drepturilor ucrainenilor din România la educație și cultură, extinderea rețelei de unități de învățământ în limba ucraineană reprezintă pentru Ucraina una dintre problemele prioritare pe ordinea de zi a relațiilor bilaterale. Konsteantyn Hryșcenko a menționat că Ucraina este interesată de reluarea activității Comisiei Interguvernamentale Mixte Ucraineano-Române pe probleme de asigurare a drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale și în continuarea monitorizării de către O.S.C.E. a modului de respectare a drepturilor ucrainenilor din România și ale românilor din Ucraina.

Konsteantyn Hryșcenko a subliniat că președintele Ucrainei, Viktor Ianukovyci,

dorește ca sprijinul pe care statul îl acordă ucrainenilor de peste hotare și mai ales comunității ucrainenilor din România să fie mai substanțial.

Ion ROBCIUC

Cuvântul președintelui Uniunii Ucrainenilor din România

Mult stimată Doamnă Konsteantyn Hryșcenko,

*Stimați oaspeți,
Excelența Voastră Doamnă Ambasador Markian Kulyk,*

Am dseosebita onoare de a vă saluta cu ocazia șederii Dvs. pe teritoriul României.

Vă rog să-mi permiteți ca din partea Uniunii Ucrainenilor din România și a comunității ucrainenilor pe care o reprezintă în Parlamentul României, să vă urez succes în munca Dumneavoastră diplomatică pentru obținerea unor rezultate deosebite.

Noi, ucrainenii din România, ne bucurăm atunci când avem posibilitatea să ne întâlnim cu frații noștri din Ucraina, mai ales atunci când este vorba de înalți demnitari ai statului ucrainean.

În vederea păstrării identității naționale a ucrainenilor, Uniunea Ucrainenilor din România acționează în diferite direcții, cum ar

fi: limba, școala, cultura și religia, lupta pentru renașterea conștiinței naționale și unității ucrainenilor din România.

Activitatea noastră este cunoscută nu numai în România, ci și peste hotare, Uniunea Ucrainenilor din România fiind membră a Congresului Mondial al Ucrainenilor (SKU), iar președintele Uniunii - membru al Directoratului; este membră a Congresului European al Ucrainenilor (EKU), iar președintele Uniunii este membru în Prezidiul Executiv; este membră a Consiliului Mondial Ucrainean de Coordonare (UVKR) și a Asociației pentru legăturile cu ucrainenii de peste hotarele Ucrainei (Asociația „Ucraina - Lumea”).

Uniunea Ucrainenilor din România este o organizație reprezentată în Parlamentul României și membră a Consiliului pentru Minorități Naționale din România, iar prin publicațiile ei face parte din Asociația Presei Minorităților Naționale din România.

Stimați și mult respectați oaspeți, vă rog să-mi permiteți, încă o dată, să vă urez mult succes în misiunea Dumneavoastră de întărire a poziției Ucrainei în Europa și în lume, de cultivare a legăturilor strânse româno-ucrainene.

Stimați oaspeți, vă doresc mult succes!

Ștefan BUCIUTA,
președinte al UUR,
deputat

Telegramă

Felicitări adresate ucrainenilor de pretutindeni cu prilejul Paștilor

Dragi ucraineni,

Vă adresez felicitări cordiale cu prilejul Sărbătorii Învierii Domnului!

Vă doresc fericire, sănătate deplină și dispoziție sărbătorească, numai bine și bucurie.

Fie ca Dumnezeu să binecuvânteze intențiile și faptele voastre bune, să vă inspire în obținerea de succese în munca voastră de zi cu zi, să vă dea fericire și prosperitate în viața voastră de familie.

Fie ca credința în Dumnezeu să consolideze unitatea, înțelegerea și colaborarea fructuoasă între ucrainenii din întreaga lume, să ne conducă pe toți spre noi realizări comune în numele propășirii spirituale și al progresului pe toate planurile al statului ucrainean.

Paște luminat!

Pace și belșug în casele voastre!

Hristos a înviat!

Konsteantyn HRYȘCENKO,
Ministrul Afacerilor Externe al
Ucrainei

Din activitatea conducerii UUR

În zilele de 13 și 14 mai a.c., a fost convocată de către președintele Ștefan Buciuta, ședința ordinară a Prezidiului Executiv al Uniunii Ucrainenilor din România (UUR). Locul de desfășurare, de această dată, s-a stabilit a fi la sediul filialei UUR Satu Mare. Ordinea de zi a ședinței a fost următoarea:

1. Analiza situației financiare a organizației;
2. Analiza situației investițiilor;
3. Analiza programelor de desfășurare a alegerilor locale și programarea Conferinței filialei UUR Maramureș;
4. Analiza articolelor din Statutul UUR și propuneri privind îmbunătățirea acestora;
5. Analiza desfășurării acțiunilor cultural-educative și a modului de realizare a planului cultural și editorial;
6. Diverse probleme organizatorice privind evidența membrilor UUR pe organizații locale și pe filiale.

Toate problemele discutate de către membrii Prezidiului au fost consemnate în procesul-verbal al ședinței, iar măsurile propuse care nu pot fi soluționate de către Prezidiul Executiv vor fi supuse atenției Consiliului care se va întruni în luna iunie a.c.

Ștefan BUCIUTA,
președintele UUR

CURIERUL UCRAINEAN

**Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737**

**E-mail:
curierul.ucrainean@gmail.com**

**Redactor-șef:
Ion Robciuc**

**Redactori:
Gheorghe Andrașciuc
Ștefan Buciuta
Kolea Kureliuk**

**Tehnoredactare:
Ștefania Ganciu**

**Tiparul executat la
Tipografia
„S.C. SMART ORGANIZATION SRL“**

Revederea

Contrar prevederilor meteorologilor care prognoza o iarnă blândă și o primăvară timpurie, natura se încăpățănase să-și impună regulile sale. Iarna a fost geroasă și cu multă zăpadă iar primăvara, mult întârziată, era capricioasă. Chiar și Baba Dochia și-a scuturat cojoacele de două ori, o dată după calendarul nou și o dată după cel vechi, așa că practic, în luna martie, soarele a fost o apariție rară pe cer, iar norii, precipitațiile și vântul și-au făcut de cap aproape toată luna. Spre regretul sărbătoritelor nu a fost frumos nici măcar în ziua de 8 Martie.

De aceea, când în sfârșit natura s-a mai potolit și a considerat că deja este cazul ca primăvara să-și intre în drepturi, toată lumea s-a bucurat și, probabil, în felul lor, chiar și viețuitoarele.

După o îndelungată „hibernare“ forțată în casă, într-o zi frumoasă, însorită, m-am hotărât să evaderez în natură. Așa că, echipat corespunzător și bineînțeles cu aparatul de fotografiat - prietenul meu nedespărțit - la mine, am ieșit din casă. Pentru plimbare am ales ca de obicei, dealul cel mai apropiat din oraș, deal pe care îl urc în mod obișnuit în fiecare anotimp.

Mergeam fără să mă grăbesc și mă delectam cu peisajul înconjurător. Sus pe deal, totul era acoperit cu o manta groasă de zăpadă și numai pe alocuri, îndeosebi pe porțiunile expuse razelor directe ale soarelui, zăpada se topise parțial dezgolind porțiuni de teren cu vegetație de anul trecut. Însă, la o privire mai atentă, printre firele uscate se puteau desluși și fire verzi, dar încă foarte firave. Era clar că natura simțea suflul primăverii și se trezea la viață.

De pe suprafețele întinse de zăpadă compactă razele solare se reflectau puternic încălzind, aproape arzând, fața mea, dar mai ales ochii. Am regretat nespuse de mult că nu m-am gândit să-i protejez făcând imprudența să las acasă ochelarii de soare. Din această cauză ochii mă ustureau și aproape lăcrimam fără încetare. Tot din această cauză privirea nu mai distingea clar anumite detalii ale terenului și ale naturii înconjurătoare. Așa se face că anumite tufișuri mai mici sau mai mari, crengi căzute sau cioate ale copacilor căpătau diferite forme bizare, iar unele dintre ele, de la distanță păreau a fi niște viețuitoare pitite în zăpadă. La această impresie contribuia și faptul că aerul, ușor încălzit, care se ridica în sus dădea impresia că ele se mișcau clătinându-se, apropiindu-se sau depărtându-se. Era interesantă și în același timp amuzantă această senzație bazată pe iluzie optică.

Plimbându-mă în decorul respectiv, influențat de această senzație, la un moment dat am observat că o astfel de ființă se desprinde din decor și începe să se miște. Convins că am de a face din nou cu o iluzie optică nu am acordat atenție faptului respectiv. Dar, la scurt timp, am fost nevoit, totuși, să acord mai multă atenție „vedeniei“ care, culmea, se mișca și chiar... venea în direcția mea. Câteodată, dispărea din câmpul meu vizual ascunsă pe după o denive-

lare de teren sau tufiș dar, apărând din nou tot mai aproape și mai aproape de mine. Cu cât se apropia mai mult observam că în realitate era un câine alb care, aproape se confunda cu zăpada înconjurătoare. Atunci, am avut o tresărire, căci mi-am adus aminte de o întâmplare petrecută în alt an, dar tot în aceste locuri, o întâmplare pe care am descris-o intitulând-o „Companie de ocazie“ și pe care am oferit-o cititorilor în „Curierul ucrainean“ nr. 143/144, mai 2009. Probabil că de emoție, inima începu să-mi bată mai tare. Oare era și de această dată una și aceeași cățelușă, pe care de atunci nu o mai văzusem? Sau poate, era o simplă coincidență? Ce a urmat a confirmat faptul că nu mă înșelam. Animalul venea direct spre mine cu pași

mărunți, iar când s-a apropiat, s-a oprit din mers și a rămas câteva clipe nemișcat cercetându-mă după care - ca și prima oară - s-a așezat cuminte și a început să mă privească.

Nu mai aveam nicio îndoială, era aceeași cățelușă, cu blana albă, coada stufoasă și mai ales, cu aceiași ochi expresivi și iscoditori.

Ca și prima dată s-a lăsat fotografiată de parcă asta aștepta. Totul părea că se repetă. Numai decorul, de această dată era altul așa că silueta ei albă se profila pe fundalul de culoare verde închis al pădurii de molizi din spatele cățelușei. Aceasta parcă era conștientă de fotogenia sa și poate că îi făcea plăcere să fie fotografiată...

Evenimetul părea să se desfășoare ca și la prima întâlnire. Mă așteptam ca în continuare „vedeta“ să-mi dea iar târcoale, eventual să mă însoțească ținându-mi companie dar, de data aceasta, nu s-a mai întâmplat așa ceva. Chiar după primul click al aparatului de fotografiat cățelușă s-a ridicat și oarecum indiferentă față de mine, fără să mai dea din coadă în semn de mulțumire, și-a îndreptat capul în altă direcție. Stătea în picioare adulmecând aerul, ciulind urechile și dând semne de neliniște. Agitată, parcă aștepta să se întâmple ceva.

Și într-adevăr, așa s-a și întâmplat. M-am convins de asta când, ea a luat-o la fugă la vale. Întorcând capul în acea direcție am văzut profilându-se pe albul zăpezii doi câini închiși la culoare și de mărimi diferite. Cățelușă a pornit pe urmele acestora și după câteva salturi i-a ajuns repede din urmă. După ce s-au mirosit - „salutat“ în limbaj canin - au pornit toți trei spre o destinație cunoscută numai de ei, alergând și hârjonindu-se pe urmele altor pași abia perceptibili ce se pierdeau după niște tufișuri.

Atunci am înțeles atitudinea cățelușei, indiferența ei față de mine, căci era luna martie când natura se reînnoia, seva copacilor dar și sângele ființelor începeau să circule mai repede, inimile să bată mai tare indiferent dacă era vorba de oameni, animale sau păsări. Și asta cu atât mai mult, cu cât pentru multe dintre acestea era și perioada de împerechere, iar de la această lege nescrisă a naturii nu făceau excepție nici cățelușă și nici compania ei canină. Nu

făceau excepție nici pisicile care miorlăiau pe diferite tonalități mai ales seara, nu făceau excepție nici păsărelele care ciripeau vesele zburând printre ramurile copacilor. Era „chemarea naturii“ așa că i-am înțeles comportarea și am dat dreptate vedetei mele patrupede pe care, poate, altă dată voi mai avea ocazia să o revăd însoțită de cățeluși. Aș fi bucuros dacă s-ar întâmpla așa mai ales, eu să am ocazia să le fac o fotografie „de familie“. Totul pe lumea asta este posibil căci viața este plină de nevăzute atât pentru oameni, cât și pentru animale și alte ființe.

Până atunci, i-am zis cățelușei, în gând, „la revedere“ și mi-am văzut de preocupările mele, iar ea, desigur, de ale ei...

Iarema ONEȘCIUC

Pisicile

Un prieten de al meu, fără prea multă brumă de carte (dar cu ce fel de suflet, se va constata) se tot sfia în sporovăielile noastre zilnice, la o cafea, să-mi istorisească una din pătaniile sale. „Hai spune-mi-o, omule, mă faci prea curios, îl rugam, chiar insistent, deoarece dându-și drumul la gură și-ar fi luat „o piatră de pe inimă“. Și cedând mai deunăzi, insistențelor mele, ce am aflat!

Amicul meu vizitându-și un bun prieten (intelectual) nu-i de mirare, mai rare însă pot exista și astfel de prietenii, la despărțire revin în căsuța lui cu un... motan, pe bune, după cum îl asigurase cel căruia îi fusese musafir. Având, toată încrederea în precizare, nu mai căutase felina pe sub coadă sau în alt loc și după ce se văzuse cu ea în odaie trebui să-și dea seama că i se dăruise o pisică!

Oftă bietul om, dar cum s-o mai ducă înapoi și veni vremea când pisica „aduse pe lume“ trei pisicuțe. Mai trecu un timp și cele patru animale, născuseră fiecare câte o pisicuță, două... Nici un motănel! Astfel că prietenul meu se prinsese cu mâinile de cap. De unde hrană pentru atâtea pisici? Să le puie într-un sac și să le lase undeva, hăt departe pe la vreo casă? Nu. Nu-l lăsa sufletul. „E un mare păcat - își spunea, cumpărându-le de mâncare. Dar care o fi motanul „autor“, sosise și momentul pentru a fi descoperit. Îi auzise miorlăiturile (un fel de plânsete, jalnice) când se afla în călduri, nu-i putea da însă de urmă. Era doar trecător, pesemne. Îl dibuise însă lipăind din tigaia cu lapte folosită drept „capcană“ reușind să-l prindă.

- Procedezi cum vei crede, i-am răspuns, vădit deabusolat. Oare aș fi avut un sfat mai bun?

Colivile

Le-am auzit ciripitul în pădure, or fi fost zgribulite după așternerea primelor ninsori. Și gândul mi s-a abătut la căsuțele în miniatură, viu colorate, aninate în brazii din fața impunătoare clădiri, a Școlii din satul Izvoarele Sucevei cu interioarele și exteriorul reabilitate după standardele în vigoare (acum), o adevărată bijuterie a ținutului. Cu drag să învețe copiii în ea. Situată în centrul așezării, în apropierea râului Suceava, pe valea mioritică a Obcinelor bucovinene, deci într-un cadru natural deosebit de pitoresc, încă înainte de a intra pe porțița clădirii îți încântă privirea colivile, instalate în pomi de către elevi. Frumoasă inițiativă și demnă de urmat pentru alte școli din județ și din țară.

Decebal Alexandru SEUL

Omagierea lui Taras Șevcenko la Negostina și Siret

(197 de ani de la naștere și 150 de ani de la moarte)

Localitatea Negostina este demult înscrisă în circuitul valorilor culturii universale prin Taras Șevcenko, marele romantic ucrainean, al cărui bust se află aici din 1999, în plin centru al Bucovinei, aproape de apa Siretului, care demarcă hotarul Bucovinei de Nord (Ucraina) de cel al Bucovinei de Sud (România), teritorii înfrățite spiritual de români și ucraineni, precum și de cele două genii: Mihai Eminescu, care a îndrăgît acest pământ pentru casa părintească de la Călinești-Cuparencu și anii de școală de la Cernăuți și Cobzarul ucrainean, ce s-a mutat în spațiul acesta binecuvântat de Dumnezeu alături de confratele său romantic, sălășluind amândoi pururea în această grădină a Raiului pământesc bucovinean.

Dacă la mijlocul lunii ianuarie (15 ianuarie, M. Eminescu) la Suceava - Călinești-Cuparencu - Cernăuți și

ucrainean contemporan Ivan Draci, consulul general al Ucrainei la Suceava, Vasyl Boieciko, viceconsulul Vasyl Nerovnyi, Alla Kendzera - lider al Societății „Ucraina - Lumea“, Iaroslava Colotelo - consilier la Ministerul Culturii, Ivan Bodnar - președinte al filialei Suceava a UUR și consilier al Prefecturii Suceava, Mirco Petrețchi - președinte al filialei Maramureș a UUR, poezii Ion Cozmei și Iuri Pavliș, primarii Bălcăuțului și Siretului, Ursachi Vasile și Adi Popoiu, Mihai Mihăiescu Aniuk, directorul Casei de Cultură „Mihai Teliman“ și redactor la Radio Iași etc.

La comemorarea a 150 de ani de la moartea poetului Taras Șevcenko, ansamblul din Kiev „Vyșyvanka“ a intonat imnul șevcenkian „Suspina Niprul și se zbate“.

După sfânta slujbă serbarea a continuat la bustul poetului T. Șevcenko

Ilustrul oaspete Ivan Draci, invitat la cuvânt, a mulțumit întâi organizatorilor pentru șansa de a se afla în Bucovina, în satul Negostina, cel mai ospitalier sat pe care l-a întâlnit în ultima vreme, iar Taras Șevcenko de când s-a mutat aici, îi va asigura aura veșniciei, prin însăși veșnicia sa.

Excelența Sa, consulul general al Ucrainei la Suceava, Vasyl Boieciko, a mulțumit delegației din capitala Ucrainei, personal liderului său, poetului Ivan Draci, erou al Ucrainei, dnei Alla Kendzera - liderul Societății „Ucraina - Lumea“, tuturor delegațiilor și oaspeților veniți să omagieze cei 197 de ani de la nașterea marelui geniu ucrainean și 150 de ani de la moartea sa. Și, bineînțeles, a mulțumit localnicilor și organizatorilor pentru dragostea ce o poartă marelui Cobzar ucrainean, sărbătorindu-l an de an așa cum procedează toată Ucraina și întreaga Diasporă ucraineană, întrucât marele romantic T. Șevcenko este considerat un adevărat luptător neobosit pentru dreptate, libertate, egalitate și frăție.

Din partea Consiliului Județean Suceava, în numele președintelui său, Gheorghe Flutur, a vorbit vicepreședintele Ilie Vasile, care a subliniat că România și Ucraina trăiesc în bună vecinătate, dezvoltă relații multiple de colaborare, fac eforturi reciproce de cunoaștere și promovare a culturilor, căci poezii Eminescu și Șevcenko, ca poezii universali, n-aveau frontiere.

Cu mare bucurie a fost întâmpinat viceprimarul Municipiului Suceava Viorel Seredenciuc, originar din Negostina, care a mărturisit că vine mereu cu drag în satul copilăriei sale și, bineînțeles, sărbătorește cu plăcere marile evenimente culturale și religioase ale satului.

Serbările anuale dedicate lui Șevcenko l-au apropiat mai mult de sat și de cultura ucraineană și-i pare bine că poate citi bilingv „Cobzarul“ lui T. Șevcenko în frumoasa traducere a poetului sucevean Ion Cozmei.

Parlamentarul PSD, Eugen Benjenariu, și-a exprimat bucuria de a se afla la un asemenea eveniment cultural, căci personalitatea lui Taras Șevcenko, asemenea personalității poetului nostru național, Mihai Eminescu, este demnă de admirație, fiindcă întruchipează cele mai frumoase idealuri ale unui popor - idealuri de dreptate și libertate, iubire frățească, armonie.

Despre relații strânse dintre ucrainenii din România, respectiv Bucovina, a vorbit liderul Societății „Ucraina - Lumea“, Alla Kendzera, care a amintit cu plăcere despre participarea, în câteva rânduri, a profesorilor de limba maternă ucraineană la cursuri organizate de Universitatea „Taras Șevcenko“ din Kiev, despre participarea grupurilor folclorice din Negostina, conduse de prof. Nicolae Maidaniuc și Mihai Voloșciuc, la festivalurile internaționale de cântec și dans din Kiev etc.

Printre alți vorbitori, trebuie semnalată neapărat intervenția primvicepreședintelui UUR Mirco Petrețchi care a prezentat un salut din partea deputatului ucrainenilor Ștefan Buciuta, președintele UUR, subliniind că Bucovina prin serbările anuale dedicate marelui Cobzar ucrainean Taras Șevcenko din Negostina, Siret, Suceava și din Iași se face cunoscută nu numai în România și Ucraina, ci și în Diaspora ucraineană, iar serbările Șevcenko se organizează cu aceeași dragoste și dăruire atât în Maramureș, la Sighet, Baia Mare, Satu Mare, cât și-n Banat, București, Galați, Dobrogea sau Botoșani unde există filiale UUR și nu numai la filiale județene, ci aproape în fiecare școală unde se predă limba lui Șevcenko.

După frumoasa intervenție a expertului guvernamental pentru minorități, Vladimir Hapenciuc, care îndemna copiii să învețe limba maternă ca să-l citească pe Șevcenko și să-și îndeplinească cu adevărat visul vieții lor, membrii grupului „Nehostynka“ au prezentat montajul literar-muzical „Dumy moi, dumy moi“ / „Gândurile mele, gânduri“ impresionând auditoriul prin recitări admirabile.

Serbarea de la bustul poetului Șevcenko s-a mutat la sala Căminului Cultural, pe scenă, dar nu înainte ca dna Iaroslava Colotelo, de la Ministerul Culturii și dl Ivan Bodnar, consilier al Prefecturii Suceava și președinte al UUR - filiala Suceava, să fi urat spectatorilor vizionare plăcută a concertului, evocând în plus alte laturi ale personalității poetului Cobzar, dragostea sa pentru pictură, muzică, folclor.

Spectacolul „Tătucule Taras“ s-a deschis prin prestația extraordinară a prof. Nicolae Maidaniuc cu „Strunele Negostinei“.

Poetul Mihai Voloșciuc a emoționat întreaga audiență cu poezia „Veșnicia lui Taras“, iar finalista concursului național de poezie ucraineană Andreea Grigoraș a stârnit lacrimi și aplauze recitând poemul despre soarta fetei fără soartă „Lileia“ / („Crinul“).

O frumoasă impresie au lăsat membrii ansamblului „Nehostynka“ pregătiți de Felicia Grigoraș și Pițuc Mihaela, iar elevele Grigoraș Alina și Cozaciuc Mariana, precum și Diana Malanciuc cu Grigoraș Narcisa, recitând poemele „Kateryna“, „Și celor morți, și celor vii, și celor nenăscuți încă...“, „Gânduri ale mele, gânduri“ și „Testamentul“, au demonstrat că poezia lui Șevcenko e frumoasă cu adevărat și nemuritoare.

Apariția pe scenă a membrilor ansamblului „Vyșyvanka“ din Kiev ne-a făcut să uităm că evoluează doar niște copii și tineri, pentru că aceștia păreau mai degrabă niște „vestitori ai cerului“ cum spunea cândva poetul Silvestr Iarycevyki.

(Continuare în pagina 6)

Aspect de la depunerea de coroane

Putna este sărbătorit geniu românesc, în a doua decadă a lunii martie. Bucovina îl sărbătorește pe Taras Șevcenko (n. 9.III.1814, m. 10.III.1861) împreună cu tot mapamondul, unde trăiesc ucrainenii și toți prețuitorii marelui Cobzar. Conform tradiției, toate serbările Șevcenko din Bucovina de Sud încep la Negostina, unde se organizează parastasul marelui poet la biserica „Sfântul Dimitrie“ din sat, apoi se depun flori la monumentul poetului, se susține un program artistic în sala Căminului Cultural „Nazarie Iaremciuk“.

În acest an, la 12 martie, s-au organizat de către Uniunea Ucrainenilor din România - filiala Suceava, Consulatul General al Ucrainei la Suceava și primăriile din Bălcăuți și Siret două manifestări omagiale dedicate marelui romantic ucrainean: una la Căminul Cultural din Negostina și alta la Casa de Cultură „Mihai Teliman“ din Siret.

Delegația din Ucraina împreună cu invitații din București, Suceava, Siret, Bălcăuți și satele din împrejurimi au poposit întâi la biserica satului unde părinții preoți au oficiat parastasul în fața mirenilor localnici. La parastas au luat parte personalități marcante, precum marele poet

din fața Căminului Cultural „Nazarie Iaremciuk“ unde gazdele - UUR Negostina - fete în costume populare ucrainene de la ansamblul „Nehostynka“ au întâmpinat cu pâine și sare delegația oaspete din Kiev în frunte cu marele poet Ivan Draci și Alla Kendzera - liderii Societății „Ucraina - Lumea“, și pe membrii ansamblului „Vyșyvanka“, după care primarul Vasile Ursachi, președintele filialei Suceava a UUR, Ivan Bodnar, i-au salutată pe oaspeți și pe toate personalitățile prezente la marea serbare a poetului T. Șevcenko. A urmat depunerea coroanelor și florilor la bustul poetului pe fondul muzical al celor două imnuri de stat, al Ucrainei și al României. Astfel, s-au depus flori din partea delegațiilor Ucrainei și Consulatului General al Ucrainei la Suceava, din partea Prefecturii și a Consiliului Județean Suceava, din partea Primăriei Municipiului Suceava, din partea biroului parlamentar PSD din Rădăuți, din partea UUR și din partea scriitorilor ucraineni din România, din partea experților guvernamentali pentru minorități, din partea filialei Suceava a UUR și a organizației locale a UUR, din partea primăriilor din Siret și Bălcăuți, a școlilor din Bălcăuți și Negostina etc.

Manifestările culturale dedicate marelui poet ucrainean Taras Șevcenko au continuat și în luna mai. Unii consideră că anul 2011 ar trebui dedicat în întregime marelui om al culturii ucrainene, întrucât se comemorează 150 de ani de la moartea sa, iar în luna mai a anului 1861 trupul neînsuflețit al marelui Cobzar a fost dezgropat și

Manifestare culturală la Ruscova dedicată marelui poet Taras Șevcenko

Aspect de la manifestare

transportat în Ucraina, la Kaniv, unde a fost reînhamat pe muntele care îi poartă acum numele și unde există un monument gigant și un muzeu dedicat lui (Șevcenkova hora).

Având în vedere acest eveniment important din istoria Ucrainei, membrii organizației locale a UUR din Ruscova, al cărei președinte este Pinte Mariciuc, au considerat ca oportună organizarea manifestărilor în luna mai.

Manifestarea s-a dovedit a fi pe măsura așteptărilor. Cu acest prilej a fost organizat și un simpozion la școala din localitate, de care s-a ocupat profesoara de limba ucraineană Mariana Dobroțchi, apoi evenimentul cultural s-a desfășurat la Căminul Cultural din localitate.

Având în vedere faptul că filiala UUR Maramureș, al cărei președinte este Miroslav Petrețchi, organizează aici în fiecare an manifestările dedicate marelui poet, la sfârșitul spectacolului s-a propus ca organele administrației locale să decidă ca acest cămin cultural să poarte numele marelui poet Taras Șevcenko.

Manifestarea culturală dedicată poetului a fost susținută de grupurile artistice din Ruscova, Poienile de sub Munte, Crasna, Rona de Sus, Crăciunești, Remeți și Bistra, bine reprezentate de către organizatorii lor, Mihaela Miculaiciuc, director al Căminului Cultural din Ruscova, Nemeștan Vasile și Pasenciuc Vasile din Remeți, Scerban Ivan din Crăciunești, Geta

Petrețchi și Oprișan Elek din Rona de Sus, Coeniuc Dumitru din Bistra, Mocernac Gheorghe din Crasna, Chifa Ștefan și Veciunca Maria din Poienile de sub Munte, solista din Baia Mare, Sauciu Maria, fiică a satului.

În sală i-am observat pe vechi colaboratori ai noștri, scriitorii Iuri Pavliș și Pavlo Romaniuc, localnicii Vasile Horvat, Glo-dean Ivan, Covaci Alecsa, pe viceprimarul comunei, Bumbar Cornel.

La reușita acțiunii din comuna Ruscova și-au adus contribuția unii membri ai biroului organizației locale a UUR cum ar fi Bilec Petru, Bumbar Petru, Roman Ioan și din partea Organizației de Femei, Mariciuc Ana, Moroz Maria, Roman Maria.

Unele formații artistice au fost acompaniate cu pricepere de taraful condus de violonistul Bilec Petru.

Îi felicit pe toți organizatorii care au contribuit la reușita acestei manifestări.

În continuare, dl Ștefan Buciuta a rostit următoarea alocuțiune:

*Stimați reprezentanți ai autorităților locale,
Dragi invitați,
Dragi ucraineni,
Doamnelor și domnilor,*

Conform unei tradiții mai vechi ne-am adunat astăzi, aici, în sala de festivități a Căminului Cultural din Ruscova pentru a cinsti memoria geniului poporului ucrainean Taras Șevcenko.

Nu mulți scriitori din cei ce au dobândit recunoașterea mondială reprezintă simboluri ale popoarelor lor, precum Taras Șevcenko, "un fiu de mujic ce a ajuns conducător în imperiul sufletului", așa cum l-a descris un alt titan al literaturii ucrainene, scriitorul Ivan Franko.

Ideile și operele lui Taras Șevcenko au fost o forță hotărâtoare în trezirea conștiinței naționale a poporului ucrainean, idei care nici până în prezent nu și-au pierdut din actualitate. Dacă ne amintim doar de cuvintele lui „Uniți-vă, frații mei, vă rog și vă implor”, este și acum de înțeles că numai prin unire, numai prin iubire față de neam putem să ne edificăm nu numai ca națiune, ci să perpetuăm și moștenirea noastră culturală.

Sărbătorirea Zilelor Taras Șevcenko în întreaga lume ne demonstrează că acest eveniment este un fenomen cultural nu numai pentru ucraineni, ci și pentru cei care iubesc cultura.

În România, etnia ucraineană cinstește memoria marelui Cobzar prin adunări festive, seri literare, concerte, recitări de poezie în școli și cămine culturale din orașe și sate, așa cum de altfel ne-am adunat și noi, astăzi, aici, la Ruscova, în sala de festivități a Căminului Cultural.

La sărbătoarea de azi sunt invitate grupuri artistice din localitățile cu populație majoritar ucraineană, grupul artistic al comunei Ruscova, ansambluri din localitățile învecinate.

Evenimentele culturale dedicate marelui poet ucrainean Taras Șevcenko continuă și în luna mai în județele unde nu s-a desfășurat acest eveniment. Dorim succes deplin organizatorilor acestor acțiuni!

**președintele UUR,
deputat Ștefan Buciuta**

Corul „Vocile Ronei“

(Urmare din pagina 5)

La finele spectacolului auditoriul a fost invitat, după pauza de masă, la Siret, dar nu înainte de a vizita noua bibliotecă ucraineană „Ivan Abramciuc” și „Casa Tradițională Ucraineană” de la sediul UUR Negostina.

Amenajarea noului sediu local al UUR a fost apreciată pozitiv de către marele poet Ivan Draci. Oaspeților din Kiev le-au fost oferite cadouri - cărți ale scriitorilor ucraineni din Negostina și Bucovina.

În după-amiaza aceleiași zile, Siretul a întâmpinat oaspeții serbării Taras Șevcenko la sediul Casei de Cultură tot cu pâine și sare și cu alocuțiuni pline de ospitalitate din partea conducerii locale a istoricului oraș - fosta capitală a Moldovei.

Consulul general al Ucrainei la Suceava, Excelența Sa Vasyl Boic-

ciko, a mulțumit publicului siretean care întotdeauna a știut să-și primească oaspeții, conducerii locale pentru organizarea exemplară a manifestărilor culturale proucrainene, iar ilustrul poet Ivan Draci a știut să explice spectatorilor, la modul simplu, că marele geniu ucrainean Taras Șevcenko, în ciuda unei vieți trăite în deportare în pustiurile Asiei, a fost un om ca toți oamenii - simplu, bun, credincios, devotat poporului și patriei sale Ucraina.

Spectacolul de la Siret organizat de inimosul director Mihai Mihăiescu Aniuk - poet și redactor la Radio Iași, a debutat cu intervenția deosebită a poetului traducător din T. Șevcenko, Ion Cozmei, care a recitat fragmente din poemele „Maria” și „Vrăjita”.

Pe scenă au evoluat cinci formații artistice: „Soacrele”, din Su-

ceava, instructor Huțanu Aurora, ansamblul de cântece și dansuri „Kolomyika” de la Casa de Cultură din Siret, instructor Ianoș Zirca, formația vocal-instrumentală a Departamentului de pompieri Rădăuți, instructor plt. Popovici Bogdan, ansamblul de cântece și dansuri „Kozaciok” - Bălcăuți, instructor Șoiman Petru și ansamblul folcloric „Vyșyvanka” din Kiev, toate cu experiența festivalurilor naționale și internaționale cu excepția formației pompierilor, care a impresionat prin ținuta corului militar sărbătorească ce a știut să interpreteze și melodii suave din Șevcenko.

Atmosferă cu adevărat șevcenkiană au creat recitări și cântecele „Soacrele”, precum și montajul literar-artist al ansamblului „Vyșyvanka” care au cules aplauze frenetice din partea auditoriului. Toate

formațiile participante la ambele spectacole au primit diplome din partea UUR, de la președintele filialei Suceava, dl Ioan Bodnar. Prezentatoarele celor două spectacole Șevcenko și recitatoarele talentate din poezia marelui Cobzar, Grigoraș Alina și Ana Maria Chirneciuc, i-au invitat pe spectatori să participe și la anul la omagierea marelui poet ucrainean Taras Șevcenko, iar domni primari din Bălcăuți și Siret, Vasile Ursachi și Adi Popoiu, au mulțumit delegației din Ucraina și Consulatului General al Ucrainei la Suceava pentru surpriza oferită artiștilor, spectatorilor și organizatorilor pentru reușita spectacolului omagial Taras Șevcenko.

Ioan CHIDEȘCIUC

Căinele este prietenul omului. Am citit despre câini care au făcut istorie: au străbătut mii de km pentru a ajunge acasă, au salvat vieți omenești, au luptat în războaie fiind medaliați, au fost în cosmos, au făcut politică alături de celebrii lor stăpâni oferind dragoste, prietenie, loialitate, fără condiții, fără a sta pe gânduri. Pentru ei și pentru viețile lor eroice s-au ridicat peste tot în lume zeci de monumente. În marea lor dragoste pentru prietenii lor patruzezi, mulți dintre stăpânii acestor animale, își lasă averile prin testament, pentru îngrijirea lor după ce ei se vor înălța la ceruri. În copilăria mea, la casa părintească, am avut un câine tare frumos (alb cu gri), precum am văzut doar în filme mai târziu. Tarcuș îl chema și constituia bucuria familiei, dar mai ales a celor 5 copii. Aveam o regulă: cine se scula dimineța primul, avea prioritate la joacă cu Tarcuș, dar și la îngrijirea lui. Într-o noapte Tarcuș a dispărut cu tot cu lanț și nu s-a mai întors niciodată. Pentru noi a fost o tragedie. L-am căutat cu toții peste tot, dar în zadar. Ani de zile l-am așteptat, nepermițând a se aduce alt câine pentru că noi, copiii, am considerat că Tarcuș n-are comparație și e de neînlocuit. Când trec prin Dărmănești și mă gândesc la locurile dragi, unde mi-am petrecut copilăria, îmi apare în gând Tarcuș pe care l-am iubit nespun. În ultima vreme se vorbește mult despre soarta câinilor vagabonzi din România. Despre aceștia nu voi vorbi prea mult, pentru că toată lumea vede la TV

„Din bucata mea de pâine...”

câini înfomețați care atacă trecătorii, sperie copii, murdăresc spații în jurul locuințelor, tulbură liniștea și somnul oamenilor prin lătratul sau schenunatul lor, mai grav, curmă vieți omenești. Scena văzută la TV când o femeie a căzut victimă câinilor, mă îndeamnă să scriu câteva aspecte în legătură cu câinii. Am avut ocazia, ca în Germania să locuiesc ceva timp și la sat și la oraș. Satul în care am locuit are doar 6 case, iar spațiul verde este imens. Așa încât câinii ar putea și ar avea loc să se desfășoare în voie. Dar n-am văzut unul să vagabondeze. Stăpânii câinilor îi duc la plimbare în lesă, iar locul murdărit de aceștia este imediat curățat. Iar la oraș, proprietarilor de patrupele le este permis să călătorească și în mijloace de transport cu aceștia. Pe lângă faptul că ei sunt într-o stare igienică perfectă, sunt instruiți așa încât nu deranjează călătorii. Îmi place să privesc, să studiez, să întreb, poate vreodată voi scrie despre anumite aspecte, când se ivește prilejul. Astfel, văzând doi câini ce semănau cu regretatul meu Tarcuș (fără lesă) stând lângă stăpânul lor care aștepta autobuzul, m-am așezat în partea opusă a aceleiași bănci să admir frumusețea lor, dar și să vad dacă ei se vor rezezi asupra mea. Stăteau liniștiți la picioarele stăpânului lor, iar când a sosit autobuzul, la îndemnul acestuia ei au

urcat pe rând, poi a urcat și omul. În autobuz imediat s-au cuibărit într-un colț al spațiului liber și larg. Gazda la care am locuit un timp mi-a adus vreo 3 albume de familie pentru a răsfoi, pentru a cunoaște familia. Din cele 3, primul album pe care a pus mâna era cu cățelușă lor (albă ca zapada) care locuia în apartament împreună cu cei ce o iubeau și o îngrijeau ca pe un copil. Au făcut un tablou mare, frumos înrămat cu cățelușă lor și l-au pus la loc de cinste.

Cu toată îngrijirea medicală, vârsta și-a spus cuvântul și prietena casei a murit. În poveștile despre viața acestei familii, eroul principal era cățelușă, pe primul plan, apoi urmau alte amintiri. Eu ascultam cu atenție și împărtășeam durerea, dorul de un prieten drag, fie el și animal. Am cântat "Din bucata mea de pâine... când gazda a plâns. Eu, la fel. El pentru cățelușă, eu pentru Tarcuș. Dacă în România ar fi o ordine în legătură cu câinii fără stăpân și cineva ar propune o lege de eutanasiere a lor, ar fi un mare păcat. S-ar încălca porunca lui Dumnezeu "Să nu ucizi". Dar, decât să-i vezi înfomețați, doar piele și os, în cazul acesta ar fi mai bine să le curme suferința. Până și oamenii care nu mai pot suporta durerea fizică, știind că nu mai au nicio speranță de viață, optează pentru curmarea suferinței prin mijloace medicale. Pentru că astfel, cum spune preotul, „Dincolo nu e nici durere, nici întristare, nici suspin”.

Artemizia GHEORGHI

De vorbă cu Mihai Voloșciuc...

Reporter: „Trăiesc pe malurile marilor speranțe/Și vorbe-adun, și stropi de apă vie./Acolo coasa morții nu m-atinge/Și cine asta n-a știut să știe“. Propun să începem discuția noastră de la aceste versuri ale dumneavoastră...Avem atât de multă nevoie de speranță și de optimism în aceste vremuri, când pare mai mult ca oricând că oamenii își pierd rețererele. Trece omenirea printr-o criză morală?

Mihai Voloșciuc: Împrejurările vieții m-au adus pe arpile lor destul de obosite pe așa-zisul mal, pe care cei cărora le lipsește speranța, nu pot supraviețui...

Când visul meu de-a atinge cel mai înalt vârf al dreptății s-a împotmolit la mijlocul urcării, am supraviețuit datorită faptului că speranța, care tot în același moment explora mintea mea, rămânea unicul meu salvator, unicul meu soare, aerul cu dulci arome de mură neagră și de vișină coaptă; luptam cu mine însuși, cu tărie și forță, pentru a mă înarma cu speranță fără de care este foarte greu să parcurgi drumul vieții.

Oamenii își pierd rețererele din cauza faptului că le lipsește lucrul esențial - speranța. Odată un prieten deznădăjduit mi-a zis: „Abia mă țin pe picioare, parcă sunt mort, nu mai am nicio speranță în mine, totul s-a spulberat, s-a topit...“. După un timp am primit o veste tristă: Cristian și-a pus capăt zilelor.

Omenirea de azi trece printr-o criză morală... de ce? Pentru că nu mai are speranță și nicio alianță cu puterile divine, cu Dumnezeu care înfiripează în mintea noastră un imbold, o măreață poruncă de a menține în noi o puternică speranță, strălucitoare precum este slava cea de sus; urmează ca noi să o modelăm, să o întărim cu iubire, să o

înfrumusețăm în așa fel, încât să strălucească precum strălucesc toate galaxiile cerului. De abia atunci putem fi oameni tari, gata să plutească pe cele mai înfuriate valuri ale oceanelor, să zboare prin furtunile vieții, să treacă și prin cele mai devastatoare incendii și să ajungă la destinație cu bine. Vor reuși datorită faptului că la cârma vieții lor a stat speranța, forța de neînlocuit, tezaurul cel mai de preț al vieții.

R.: Dacă sunteți de acord, ne vom întoarce în trecut... în Negostina copilăriei dumneavoastră, ca o împlinire a dorinței din versurile „Întoarce-te, copilăria mea desculță./În împărăția sufletului meu/Și împreună vom parcurge drumurile/Care ne vor duce-n lumea basmelor mereu“.

M.V.: Copilăria mea se poate împărți în două etape; și azi mi-e dor de prima parte a copilăriei mele.

Bunica mea avea un dar fantastic de-a spune basme, povești; chiar le inventa pe loc... era de-ajuns să-i sugerez despre ce fel de eroi să-mi povestească și ea începea să improvizeze. Cu toate că avea doar patru clase primare, era foarte înțeleaptă; părea a fi o adevărată actriță... pentru că atunci când povestea despre furtună, mi se părea că în jurul nostru furtuna face ravagii, smulge acoperișurile caselor, scoate copacii din rădăcină, rupe gardurile...Aș fi cel mai fericit om dacă aș putea să retrăiesc prima parte a copilăriei mele, ascultând basmele bunicii mele...

Dar, după cum se spune în popor că „după vreme bună mai vine și vreme rea“, așa s-a întâmplat și în a doua parte a copilăriei mele. Când trebuia să mai ascult basme și povești, a venit războiul crud și nemilos. Mi-amintesc cum, într-o dimi-

neață, văzusem prin geamul casei tunuri foarte mari instalate în poziție de tragere. O întrebam pe mama de ce au pus acele țevi lungi pe două roți? Și mama mi-a zis că acelea sunt tunuri careucid. Tocmai atunci au ieșit dintr-un tun foc și fum, s-a auzit o bubuitură atât de puternică, încât toate geamurile din fața casei au crăpat. M-am speriat așa de tare, deoarece am crezut că au tras în casa noastră pentru a ne ucide.

După acel zgomot infernal a venit un soldat în curte și a strigat:

„Fugiți unde știți că aici va fi război!“. Tunurile au început să tragă către localitatea Mănăstioara unde se afla inamicul.

Mama m-a luat de mână și pe lângă acele tunuri, prin livezi, apoi pe lângă pădurea din Rudești, pe lângă cea din satul Gropeni am ajuns la Botoșenița la sora mamei care, căsătorindu-se, locuia acolo. Ne-am refugiat în acel sat, unde am stat mai mult de jumătate de an.

Era și lipsă de hrană...mama făcea niște turte mici din făină de ovăș și de orz, de bomboane nici vorbă, nu știam de ciocolată...de aceea am scris și poezia „Fără copilărie“ care a fost publicată în „Naș holos“.

(Continuare în pagina 13)

Gheorghe Horbașevschi (1924 - 2011)

Am aflat cu multă tristețe vestea încetării din viață a celui care a fost Gheorghe Horbașevschi, o personalitate multilaterală, un om de caracter, un talent remarcabil.

S-a născut la 27 decembrie 1924 în Bucovina de Nord. A învățat în comuna natală (Borivți) și la Kițman. A visat să devină jurist, l-a pasionat istoria, dar soarta a făcut ca toată viața să fie constructor de căi ferate.

În vremuri de restriște, și-a iubit conaționalii, simțindu-se răspunzător față de soarta lor. Din această cauză a avut mult de suferit.

Aș remarca interesul pe care cel plecat dintre noi l-a manifestat pentru viața noastră comunitară. A făcut parte din organizația noastră, fiind un fidel și fervent apărător al cauzei ucrainene.

A fost și un îndrăgostit de literatură, așa cum au dovedit numeroasele sale articole publicate în revistele editate de UUR. În anul 2004, Gheorghe Horbașevschi a publicat o carte cu multă substanță autobiografică *Bytva za Bukovynu* (= *Luptă pentru Bucovina*), apreciată de cititorii săi.

Prin dispariția lui Gheorghe Horbașevschi, la 9 aprilie 2011, a fost creat un gol nu numai în publicistica și literatura ucraineană, ci și în obștea noastră ucraineană.

Fie-i memoria binecuvântată!

Ion ROBCIUC

Când ne-am întors acasă, am văzut cu ochi de copil alte imagini de groază. În casa noastră s-a instalat un spital militar; se făceau operații, veneau răniți de pe front și strigau de durere. Am văzut cum aruncau într-o ladă mâini și picioare tăiate, cum le duceau cu căruța pentru a le îngropa în grădina școlii vechi.

Apoi am văzut și alte tragedii - asta mai târziu, când soldații mareșalului Antonescu strângeau evreii și-i chinuiau până când aceștia își dădeau sufletul... Țin minte cum au prins un evreu în sat care vindea chibrite, orez, foi de dafin...cum l-au dus în spatele casei, cum un ofițer fără inimă îl lovea în cap cu pistolul. Evreul căzut în genunchi îi săruta cizmele rugându-l să nu-l omoare, că e singur la părinți; dar ofițerul tot îl lovea, până i-a zdrobit capul, apoi a mai tras încă două focuri în cadavru și s-a terminat...

Când mă gândesc la cea de-a doua parte a copilăriei mele mă încearcă o durere grea și de neimaginat.

R.: În anii copilăriei se-nfiripă acel sentiment indestructibil între mamă și copiii ei. Vă iubiți mult mama...o iubire care face ca peste ani „...după întâlnirea lor din visu-adânc/pe-un ger năprasnic florile au înflorit“. E vorba de întâlnirea dintre „fiul...întors din depărtări“ și mama rămasă acasă într-o veșnică așteptare „a odorului mult dorit“.

M.V.: Pentru mine mama era o sfântă, o muceniță cu coroana de aur...

Am terminat Școala de Artă Populară, secția claviatură, în care am învățat să cânt la pian, orgă și acordeon. Am fost apoi angajat la Intreprinderea de Exploatare și Transport Iacobeni județul Suceava ca instructor cultural pe întreprindere, formând la vremea aceea patru brigăzi de agitație de înalt nivel artistic. Au urmat programe la cabane forestiere, la cămine culturale, concursuri și premii. Pentru ocuparea primului loc la concursul de brigăzi artistice din orașul Câmpulung Moldovenesc fiecare membru al brigăzii în frunte cu instructorul au primit premii în bani și 6 zile de învoire.

Profitând de această învoire, m-am urcat în tren și m-am dus să o văd pe mama. Când trenul a ajuns în gară la Suceava, viscoala de nu se vedea om cu om. Și totuși pe o așa vreme, autobuzul a plecat din stație către Siret. Când am ajuns la Botoșenița nu s-a mai putut înainta... drumurile erau înzăpezite. Atunci m-am hotărât să merg pe jos... dorul de a o vedea pe mama era mai puternic decât orice viscol. Trei ore m-am chinuit să ajung, printre nămeți și pe un ger năprasnic, la poarta mamei mele. Am bătut ușor la geam și am auzit un glas atât de dulce cum poate să-l aibă numai mama: „Cine bate?“. „Eu, Hanko, am venit acasă“. Și ușa s-a deschis, mama m-a îmbrățișat și mi-a zis: „Copilul meu, cum de-ai venit pe o așa vreme? Tu nu vezi că potop e-napoi și înainte? Hai în casă, urcă-te pe cuptor și încălzește-te să nu răcești...“

Aceste cuvinte m-au încălzit, mi se părea că afară-i primăvară și că răsar florile din zăpadă și încep, pe acel ger usturător, să înflorească. Așa s-a născut și poezia „Întâlnirea fiului cu mama“.

R.: Poet, compozitor, dirijor, pictor... Această înșiruire de cuvinte înseamnă de fapt unul singur: talent... și multă trăire. Considerați că sunteți un om binecuvântat sau, din contră, blestemat deoarece o viață întreagă ați fost pătruns de focul creației?

M.V.: Dacă m-aș fi născut sub zodia blestemului, poate că nici nu mai eram în viață azi. Consider că darul de-a fi poet a venit către mine datorită rugăciunilor sincere ale mamei mele, ca Cel de Sus să mă ajute în viață, rugându-l astfel: „Tu vezi, Doamne, cât de necăjită sunt, nu am cum să-l ajut pe copilul meu. Te

rog ajută-l Tu, pentru că la Tine totul este cu puțință deoarece ești mare, puternic și mi-ostiv“.

Cred că izvorul înțelepciunii mele și cel de cunoaștere a poeziei a curs din grădina Celui Veșnic către mine.

R.: V-aș ruga să ne creionați o carte de vizită, să punctați realizările dumneavoastră profesionale și artistice.

M.V.: Realizările mele au fost evidente și clare, apreciate de toată lumea. Și azi sunt apreciat de către cei ce mă cunosc.

De mic copil eram talentat, aveam înclinație către desen și muzică. Eram vecin cu un om bătrân care cânta la vioară, la horile din sat; el mi-a pus pentru prima dată în mână o vioară, el a fost cel care m-a învățat cum să țin corect arcușul. Primul cântec pe care-l învățasem la vioară să-l cânt era un cântec ucrainean „Верховино, світку ти наш...“ Apoi au urmat alte cântece și altele... Azi mi se supun mai multe instrumente muzicale: vioara, țitera, mandolina, orga, pianul și acordeonul.

Am fost remarcat de către un director de cămin pe numele de Arici Dumitru. Văzând că-s talentat, mi-a propus să joc în diferite piese de teatru. Am jucat numai roluri principale: rolul lui Hryt în piesa lui M. Starytkyi „Ой не ходи Гришо та на вечорині“, în „Безталанна“, în „Сватання на Гончаріві“, „Панське болюто“, „Наталка Полтавка“, „Над лиманом“ și în multe altele. Jocul meu a fost apreciat de către marele public și de către profesorii Școlii Pedagogice din Siret, care cu soțiile veneau la aceste spectacole. Am primit nenumărate diplome pentru interpretare și premii în bani.

Apoi am format un grup de fete care se numea „Florile Negostinei“ care prin frumusețea fizică și cea interpretativă au uimit pe mulți spectatori la noi în țară, dar și în Ucraina, la Cernăuți, Kiev, Kițman etc. Timp de 16 ani am dirijat acest grup frumos până lebedele albe au zburat către facultăți și alte școli.

Desenul l-am îndrăgit văzând cum unchiul meu, fiind de meserie cizmar, reușea să deseneze portretele celor care veneau la el în atelierul de cizmărie. Atunci mi-am zis: „De ce n-aș încerca și eu?“ Și pentru a primi cât de cât cunoștințe mai vaste despre pictură am făcut, la Vatra Dornei, și un curs special de pictură. Am făcut sute de tablouri și azi fiecare prieten are ceva pictat de mâna mea în casă. Am tablouri în America, Austria, Ucraina, Germania și în Polonia. Nu făcusem nicio expoziție pentru că tablourile mele se cumpărau ca pâinea caldă.

În cadrul întreprinderii unde lucram am făcut un curs în care m-am calificat ca desenator tehnic, lucrând în această meserie până la ieșirea mea la pensie. Am fost numit „omul cu mâna de aur“ pentru că tot ce desenam avea valoare artistică și estetică.

Acum mă uit în urmă și văd că nu degeaba am trăit... în domeniul profesional am fost apreciat, iar în cel artistic am fost aplaudat. Ce poate fi mai frumos?

Datorită talentului meu, în anul 1995, am fost primit ca membru al Uniunii Scriitorilor din România. Aici speranța mea s-a văzut încununată de un meritat succes.

Anul acesta va apărea la o editură din București a cincea carte care va aduce celor triști un zâmbet - o carte umoristică pe care sper că cititorii o vor aprecia...

R.: Am început sub semnul optimismului... undă de tristețe, de melancolie, de părere de rău, de împăcare cu soarta răzbate din versurile „Azi e liniște și pace. Mâine - viscoli-va. /Fulgerul săgeți de foc, tot mâine, slobozi-va. /De aceea clipa vieții mele trecătoare/N-a putut născându-se cu clipa ta să se măsoare“.

M.V.: Toată viața mea am fost melancolic... Toamna când vedeam cum pică frunza mi se părea că ceva se rupe din mine, regretam și după zăpada care se topea în grădina mea; mă

gândeam: „oare de ce nu mai rămâne să o admir?“

Datorită acestei melancolii am pierdut pentru totdeauna și prima mea iubire; de aceea clipa mea de melancolie și cu clipa ei de indiferență nu putea nicicând să se măsoare...

Dar această melancolie m-a apropiat de poezie, de ochii ei frumoși și sinceri, de castelurile ei de aur, de veșnicia ei.

R.: „M-aș ruga în fața faptelor mai deosebite/Și le-aș apăra cu viața mea de cele rele/Pentru ca prin ele duhul meu să se sfințească/Și sfințit să rămână toată viața printre ele“. Bunătate, rugăciune, sfințenie...cuvinte care nu prea mai spun nimic în ziua de azi. Mai are nevoie omul actual de Dumnezeu, de moralitate?

M.V.: Bunătatea, rugăciunea și sfințenia ar trebui să-l însoțească pe om până la apusul soarelui lui. Aceste trei virtuți le-am apărât peste tot. Ce ar însemna omul fără ele? Ar fi un nimic, un răufăcător.

Spuneți că bunătatea, rugăciunea și sfințenia parcă astăzi nu mai spun nimic. Dar eu mă întreb, ce poate înlocui aceste mari cuvinte?... lăcomia?... imoralitatea?... dușmănia? Dumnezeu va pune capăt netrebniciei, urii, înșelăciunii și prostiei omenești. Până atunci, El are motive întemeiate să permită temporar ca hoții să prospere, să se bucure de câștigul necinstit; după care toți se vor rușina și vor ajunge la regrete mari, la pedeapsă și la lacrimi...Cu alte cuvinte, omul are nevoie și de Cel de Sus în mâna căruia strălucește și sabia dreptății...

R.: Ați fi vrut să vă întreb ceva și n-am făcut-o?

M.V.: Aș fi vrut să mă întrebați dacă am în viața mea și niște oameni deosebiți; poeți, scriitori, care sunt preferații mei și dacă-i port în suflet...

Sigur că am... Chiar pe Dumneavoastră care îmi puneți întrebări. Scrieți așa de frumos în „Curierul ucrainean“, cu atâta har și înțelepciune încât vă respect foarte mult și aveți un loc în inima mea...

Am un respect desăvârșit pentru regretatul poet și scriitor Ștefan Teaciu, pentru poezii și scriitorii Nicolae Corsiuc, Mihai Mihailiuc, Ivan Covaci... pentru scriitoarea Moisei Irina, pentru poeta Liudmyla Doroș, pentru domnul Ion Robciuc, pentru poetul Mihai Traista, pentru domnul scriitor Ioan Reboșapcă. Acest buchet de crini și crizanteme îl țin aproape lângă sufletul meu totdeauna.

R.: Considerați că „gândurile noastre“ sunt „dumnezeiesc“. Vă rog, să vă exprimați gândurile dumneavoastră pentru cititorii „Curierului ucrainean“.

M.V.: Orice gând pe care îl exprimă omul trebuie să aibă o valoare divină. Numai astfel de gânduri pot aduce bucurie, fericire și mângâiere semenilor noștri.

Cititorilor „Curierului ucrainean“ cele mai bune gânduri, iar colaboratorilor săi le zic să fie fericiți că au această mare și strălucită onoare de a scrie pentru acest minunat ziar în frunte cu redactorul său principal, domnul Ion Robciuc. Mulțumesc pentru acest plăcut dialog.... Totodată doresc sănătate tuturor acelor care scriu în limba română; astfel, toți cei care citesc românește pot vedea cât de talentați și frumoși sunt ucrainenii din România.

R.: Vă mulțumesc mult pentru aprecieri! Și fiți sigur că „dacă... zări-voi o fântână/în care în clocot dau izvoarele“, „dacă... zări-voi suferința/deși sub pleoapele-i tremură lumina solară“, „dacă... zări-voi un trandafir/întristat că toamna a venit“, „dacă... zări-voi raze solare/care traversează calea către bine“ voi ști că nu e nimic din ce pare, ci că acolo sunteți... dumneavoastră ascultând „melodiile primăverii... în curtea dorului... pe pragul casei părintești“.

Lăcrămioara GRIGORCIUC

E greu să te întorci la serviciu când, după trei zile la rînd, te-ai burdușit cu ouă, drob, miel, pască și felurite trascăuri. Pentru mulți, Săptămâna Luminată, care tocmai a trecut, a fost una mai mult de siestă și relax, după abuzurile gastronomice

din timpul Sărbătorilor Pascale. Când obosești cu ghițuiala și băutura, cheful de muncă vine mai greu. E necesară o terapie tranzitorie. Cea mai indicată rămâne tămăduirea prin artă. De aia ni s-a și părut salutară ideea artistului plastic Ioan Bodnar de a vernisa o expoziție de pictură la Galeria „Millenium” din sediul Inspectoratului Județean de Poliție. Cele 40 de lucrări, cumpănit alese, se constituie într-o retrospectivă a artistului și ele au inundat cu lumină și culoare simezele de la Poliție. Ioan Bodnar e un pătimaș, un posedat al luminii, sub penelul sau cuțitul său culoarea necunoscând nici o restricție, ba mai mult, dedându-se la un adevărat dezmăț cromatic. Peisajele sale, pe care le-am numi simplu „anotimpuri bucovinene”, au darul, dar și harul, de a ne oferi, într-o secvențialitate armonică, o Bucovina imortalizată în frumos.

De fapt, domnul Bodnar n-a pictat anotimpuri, ci ne-a dezvăluit culoarea gerului bucovinean, exuberanța inflorescențelor de mai, natura în oboseala ei caniculară sau melancolica simfonie a toamnei. El a pictat stări, nu anotimpuri. Așa cum am mai spus, Ioan Bodnar este unul dintre peisagiștii de forță pe care îi avem în Bucovina, chiar dacă arta pe care o

IOAN BODNAR

face s-a orientat și spre natura statică, spre pictura decorativă, spre portretistică sau spre icoanele pe sticlă. Cu cele 25 de expoziții personale (la Rădăuți, Suceava, Iași și Cernăuți), cu numeroase participări la expoziții de grup (saloanele organizate de Asociația Pictorilor Amatori din Suceava), cu lucrări în colecții particulare sau în instituții publice din România, Germania, Polonia, Cehia, Slovenia și țările baltice sau cu donații de tablouri făcute la Curitiba, în Brazilia, împreună cu pictorul Radu Bercea, sau la Galeria Uniunii Artiștilor Plastici de la Kiev, profesorul Ioan Bodnar și-a desenat de-a lungul timpului propriul palmares artistic, ce-l personalizează în rândul plasticienilor din acest colț de țară. Ioan Bodnar nu este numai un artist plastic, ci și inițiatorul unei tabere internaționale de pictură, care, sub genericul „Bucovina - trecut, prezent și viitor”, a ajuns la cea de-a VI-a ediție. Dacă în 2006, la pensiunea Casa Albă, se reuneau doar opt pictori din Ucraina, România, Letonia, Belarus și Republica Moldova, și asta doar pe baza unei sponsorizări primite de la profesorul Dan Lohănel, directorul Liceului Particular Nr. 1 din Suceava, anul acesta mai multe primării și-au exprimat dorința de a găzdui tabăra de pictură. În cei șase ani de existență a acestei tabere au venit și au pictat în Bucovina peste 50 de artiști din străinătate, lucrările lor constituindu-se într-un real patrimoniu de frumusețe. Tabăra este acum sprijinită oficial și de D.R.I. (Departa-

mentul pentru Relații Interetnice din cadrul Guvernului României), de Uniunea Ucrainenilor din România, de autoritățile locale (Consiliul Județean, Prefectură, primării), dar și de o serie întreagă de sponsori care au înțeles că Bucovina poate reverbera european și prin penelul unor artiști străini. Această inițiativă pornită de la Suceava a fost foarte bine apreciată și de observatorii UE pe probleme de minorități care au evaluat România în ultimul timp. Tot ca o recunoaștere a activităților de promovare a relațiilor dintre România și Ucraina, profesorul Ioan Bodnar a fost distins cu „Diploma de Excelență” oferită de Ministerul Afacerilor Externe de la Kiev și înmănată chiar de domnul Markian Kulyk, ambasadorul Ucrainei la București. De asemenea, anul acesta, Ioan Bodnar a primit și o medalie și diplomă specială acordată de Societatea „Ucraina și lumea” de la Kiev, pentru promovarea culturii ucrainene în România și diaspora. Atât ca președinte al UUR - filiala Suceava, dar și ca reprezentant al instituției prefecturale, profesorul Bodnar a participat și a sprijinit, alături de Consulatul General al Ucrainei la Suceava împreună cu Excelența Sa consulul general al Ucrainei la Suceava, Vasyl Boieciko, și de consulul Vasyl Nerovnyi, desfășurarea primului simpozion internațional de geopolitică organizat la Universitatea Suceava, dar și la comemorarea, săptămâna trecută, a 25 de ani de la tragicul accident nuclear de la Cernobâl. Gata, ne oprim aici fiindcă sunt suficiente argumente pentru a demonstra că Ioan Bodnar merită pe deplin o distincție în plus. Distincția Jupânului de Salon.

Romeo ISTRATI

La Galeria „Millenium”, din incinta Inspectoratului de Poliție al Județului Suceava, s-a deschis, în Săptămâna Luminată, expoziția personală de pictură a artistului plastic sucevean Ioan Bodnar.

Un „bucovinean sută la sută”

Expoziția, care etalează o selecție alcătuită din 42 de lucrări în ulei, poate fi privită ca o adevărată retrospectivă a activității artistice desfășurate de prof. Ioan Bodnar din anul 1984 până în prezent, peisajele și naturile statice cu flori fiind principalele genuri reprezentate.

Ioan Bodnar, care așa cum a remarcat prof. Roman Istrati este „bucovinean sută la sută”, a

care-și eliberează, din preaplinul sufletului, emoțiile și sentimentele.

Înființarea Galeriei „Millenium”, „o idee bună”, care a rezistat în timp

Amintind că Ioan Bodnar a fost unul dintre inițiatorii înființării Galeriei „Millenium”, prof. Roman Istrati a subliniat faptul că acest lucru s-a dovedit a fi „o idee bună”, care a rezistat în timp și „nu a fost un proiect eșuat”.

Ion Bodnar este pictorul care a avut cea mai consistentă prezență în această galerie, în care a organizat până acum o serie de manifestări colective, expoziția de față fiind prima retrospectivă personală de o asemenea anvergură. O parte din lucrările expuse au fost realizate în cele cinci ediții ale Taberei Internaționale de Pictură „Bucovina - trecut, prezent și viitor”, proiect inițiat de Ioan Bodnar în calitatea sa de președinte al Uniunii Ucrainenilor din România - filiala Suceava, derulat cu finanțare obținută de la Departamentul pentru Relații Interetnice din cadrul Guvernului României.

Tiberiu COSOVAN

Rondeluri vizuale parnasiene cu „glazură” nostalgică

Alcătuiri cromatice trecute prin filtrul sentimentelor delicate

De fapt, așa cum a mărturisit Ioan Bodnar în peisajele sale regăsim „culorile Bucovinei”, culori care definesc anotimpurile, fie că este vorba de albul predominant al iernii, de verdele vegetal crud și intens al primăverii și verii, sau de culorile ruginii ale toamnei.

Anotimp întârziat, iarna este cel mai frecvent reprezentată în peisajele sale, fiind anotimpul preferat al pictorului.

Naturile statice cu flori, alcătuiri cromatice trecute prin filtrul sentimentelor delicate, punctează vibrant întreaga desfășurare expozițională.

Lucrările lui Ioan Bodnar, rondeluri vizuale parnasiene cu „glazură” nostalgică, dezvăluie un artist care creează și expune cu emoția veșnicului debutant.

Vernisajul expoziției de pictură de la Galeria „Millenium”

avut un parcurs constant în pictură, fără salturi și poticniri, și „și-a păstrat aceeași amprentă” realizând lucrări în care decupajele din natură, peisajele în care culorile se suprapun abundent și armonios, constituie pentru el o supapă prin

Școala cu clasele I-VIII din Rona de Sus are anul acesta 238 de ani de la prima atestare documentară.

De-a lungul anilor, ea a cunoscut sușuri și coborâșuri, depinzând în mare măsură de conducătorii ei. Cert este că a dat atât comunei, cât și țării foarte multe personalități. Deși clădirea e încă în renovare (de câțiva ani buni), colectivul cadrelor didactice, tânăr și bine pregătit, muncește cu multă râvnă. Din toamnă, la conducerea lui se află o profesoară tânără și hotărâtă, dna Lușcan Loredana Mihaela. Se poate spune că majoritatea învățătoarelor și educatoarelor au studii superioare. Pe lângă activitatea la clasă împreună cu profesorii de la ciclul gimnazial au realizat multe proiecte, obținând locuri fruntașe pe județ.

În data de 14 martie 2011, la Școala cu clasele I-VIII din Rona de Sus, a avut loc lansarea proiectului „Creativitatea elevilor în con-

Realizări la Școala cu clasele I-VIII din Rona de Sus

ieri și de azi - punte între generații“, condus de prof. Rodica Faur; „În căutarea artei populare ucrainene“, condus de prof. Violeta Laviță; „Pe urmele lui Creangă“,

struirea identității școlii și a comunității“. Din 633 de proiecte depuse la nivel de țară, în cadrul programului „Parteneriat pentru educație“, granturi pentru școli în dificultate al Fundației CEDU 2000+, 100 au obținut finanțarea. Între acestea se află și proiectul Școlii cu clasele I-VIII din Rona de Sus (singurul acceptat din zona Sighetului), iar la nivelul județului au fost acceptate 9 proiecte. Valoarea grantului este de 15.000 lei, bani care vor acoperi cheltuielile

activităților din cadrul proiectului. Activitatea se desfășoară

pe o perioadă de 8 luni, iar din grupul țintă fac parte 56 de elevi de etnie ucraineană cu părinți plecați la muncă în străinătate.

La lansarea proiectului au fost prezenți cei 56 de elevi, părinți, cadre didactice, dl primar I. Romaniuc, dna bibliotecară M. Albiciuc și alți invitați. După cuvântul de deschidere al dnei director L. Lușcan, au fost prezentate activitățile proiectului. Acestea sunt: „Arta fotografică de

Profesori de la Școala din Rona de Sus

Aspect din sala de clasă

prof. Mirela Dobra; „Clubul istoricilor“, prof. Dorina Ulici care este și coordonatoarea proiectului și „Experimente în natură“, condus de prof. Dorina Herea.

În timpul lansării proiectului au fost distribuite materiale publicitare legate de activitățile propuse, s-au făcut fotografiile și au fost scrise impresii în „Jurnalul proiectului“.

În încheiere, dna directoare a felicitat cadrele didactice responsabile de aceste proiecte și le-a urat succes în realizarea lor. Celelalte cadre didactice sunt antrenate în pregătirea zilelor școlii din Rona de Sus care vor avea loc în luna mai.

Ileana DAN

A fost un timp când la Școala din Măriței am avut numai învățământ în limba ucraineană sau când această limbă a fost predată doar ca obiect de studiu. Într-o vreme, au funcționat chiar două școli, una în limba ucraineană și una în limba română. Perioadele alternau, după cum evoluau lucrurile, sau după cum erau cei care diriguiau domeniul învățământului. Cunosc mai bine perioada de după anul școlar 1948-1949. Din acel an în toate școlile comunei Dărmănești, așadar și în Măriței, s-a trecut la predarea în limba ucraineană.

Mulți dintre cei care au terminat școala la Măriței (și în celelalte sate) au plecat la licee din Suceava, dar mai ales la cele din Siret și Sighet, apoi au urmat facultăți, fie în limba ucraineană, fie în limba română. Nu voi mai insista asupra faptului că mulți dintre cei care au terminat studiile în limba ucraineană au ocupat, iar unii mai ocupă, funcții înalte. Mulți dintre ei însă au părăsit această lume crudă și nedreaptă.

Toate acestea au durat până în anul școlar 1958-1959, pentru ca din anul următor să se treacă la studiul limbii ucrainene numai ca obiect, dar nici aceasta n-a durat prea mult. După anul școlar 1963-1964, asupra studiului limbii ucrainene, a început să se aștearnă uitarea.

Un nou început?

Ici și colo, după cum erau oamenii în anumite localități, s-a predat și limba ucraineană.

După Revoluție s-a mai putut reînvia câte ceva, dar n-a durat prea mult. De ce? Istoria va cerceta și-i va judeca pe cei care se fac vinovați...

Revenim la Măriței. Aci, limba ucraineană era studiată fie de toată clasa, fie pe grupe. În anul școlar 2004-2005, a terminat studiul lim-

bii ucrainene ultima grupă de 8 elevi. S-a mai ivit o rază de speranță, când doamna institutoare Dana Barbir a format o grupă de limba ucraineană, în anul școlar 2004-2005, la clasa a III-a. Din păcate după terminarea clasei a IV-a nu s-a mai continuat. Dar iată că aceeași doamnă institutoare, Dana Barbir, în anul școlar 2010-2011, predă limba ucraineană la clasa a II-a, clasă la care este învățătoare.

Noroc de insistențele dnei inspector prof. Lucia Mihoc și de ajutorul din partea conducerii UUR în privința aprobării finanțării.

Să sperăm că lucrurile vor decurge normal, deși cu noua lege care prevede finanțarea pe elev nu cred că treburile vor evolua pozitiv. Depinde cum va acționa conducerea UUR.

În finalul articolului, vreau să-i amintesc pe elevii din clasa a II-a de la Școala cu clasele I-VIII din Măriței, care studiază limba ucraineană. Iată numele lor: Alina Smocot, Roberta Pârlog, Andra Grijincu, David Michitei, Claudiu Coșman, Alexandra Biluseac, Luisa Creangă, Delia Arganișciuc, Camelia Șeșurschi, Bogdan Mateiciuc, Gabriel Cozmiuc, Nicoleta Zaharie, Georgiana Martiniuc, Karina Cepișca, Andrei Huțan și Robert Robciuc.

Kolea KURELIUK

Doamna institutoare Dana Barbir împreună cu învățăceii săi

Slujba de Înviere a Mântuitorului și sfințirea bucatelor după datinile străbune

Ca în fiecare an, creștinii ortodocși ucraineni practicanți din Timișoara au trăit bucuria Învierii Mântuitorului, fiind prezenți în mare număr în micuțul lăcaș de cult ridicat prin truda și dăruirea enoriașilor, dar și prin bunăvoința și sprijinul financiar al Mitropoliei Banatului și, nu în ultimul rând, al Uniunii Ucrainenilor din România, filiala Timiș.

După oficierea slujbei de Înviere de către preotul paroh Cristian Popovici, duminică, începând cu ora 10, același slujitor al bisericii a săvârșit Sfânta Liturghie, întregul ceremonial desfășurându-se potrivit datinilor și canoanelor prescrie în Cărțile Sfinte, Învierea Domnului nostru Isus Hristos, fiindu-le amintită prin tradiționalul și atât de împământat în cuget și simțiri de către toți ortodocșii lumii „Hristos a înviat!” Cu smerenie și adâncă pioșenie, cei veniți să asculte și să se roage împreună cu părintele, cantorul și corul care, de la un an la altul devine tot mai consistent, răspundeau „Adevărat a înviat!”.

Întregul ceremonial religios a fost oficiat în limbile ucraineană și română.

Liturghia s-a încheiat cu tradiționala ocolire, de trei ori, a bisericii, alaiul enoriașilor fiind precedat de prapori, Sfânta Evanghelie și Icoana Sfintei Maria.

A urmat apoi sfințirea coșurilor cu bucate, din care nu au lipsit ouăle roșii, pasca, friptura de miel și alte bunătăți pregătite de gospodine după rețete specifice unor astfel de prilejuri și apoi Sfânta Împărtășanie și miruire a tuturor - bunici, părinți, copiii, nepoți.

Preotul paroh a dat apoi citire enoriașilor care, în măsură posibilităților, au dăruit sume de bani care urmează a fi folosiți la zidirea noului lăcaș de cult, mai frumos și încăpător, a cărui fundație a fost turnată în toamna anului trecut.

Invitat să ia cuvântul, prim-vicepreședintele UUR și președinte al filialei Timiș a UUR, Iura Hleba, după ce le-a urat „Paște fericit!” și „Hristos a înviat!”, a vorbit despre importanța bisericii în păstrarea și ducerea mai departe a tradițiilor specifice etniei ucrainene, subliniind că, pentru consolidarea și promovarea acestora, UUR Timiș se străduiește să dezvolte baza materială menită să slujească în condiții tot mai bune scopurile stabilite prin statutul organizației, conforme cu legile țării, și anume afirmarea limbii și culturii ucrainene din județul Timiș, din întregul Banat, în deplină comuniune cu celelalte etnii trăitoare pe aceste meleaguri.

Au fost prezenți, în micuța noastră biserică, ucraineni stabiliți la Timișoara, dar cu rădăcinile în Bucovina, Maramureș, Caraș-Severin. Au adus cu ei tradițiile strămoșești, datinile și obiceiurile pe care le respectă cu sfințenie, pentru ca ele să fie duse mai departe de nepoții noștri.

Glasurile numeroșilor copii prezenți, amestecate cu clinchetul clopotelor bisericii, au dat semnalul începerii sărbătorii bucuriei, a primăverii, așa cum este definită sărbătoarea Paștelui.

Continuarea tradițiilor ne dă speranța că ucrainismul nu piere, el trebuie consolidat prin relații bune între biserică și uniune, respectându-și fiecare statutul.

Așa să ne ajute Dumnezeu.
Hristos a înviat!
Adevărat a înviat!

Gheorghe HLEBA

Este bine și frumos că noi, rogojeștenii, încercăm să păstrăm tradițiile și obiceiurile legate de sărbătorile importante de peste an.

Așadar, anul acesta credincioșii din Rogojești, începând din 14 martie, au ținut post. S-au împăcat, iertându-se reciproc, cu acei vecini, rude, prieteni cu care au avut neînțelegeri. Cât ține postul, ei au căutat să-și păstreze curat sufletul, trupul, ținuta. S-au ajutat unii pe alții la treburile de primăvară, cum ar fi curățarea livezilor, curților și caselor, la lucrări agricole de primăvară.

Fiecare gospodină și-a asigurat tot necesarul pentru zilele Sfințelor Paști pentru ca să aibă ce pune în coș și pe masă.

În ziua de vineri gospodinele vopsesc ouăle. Cele care se pricip la încondeierea ouălor, încep această treabă din timp, cam cu 3 săptămâni înainte de Înviere. În sat sunt multe femei care se pricep minunat la încondeierea ouălor. Voi numi doar câteva: Elena Bohaiuc, Viorica Semenciuc, Aurica Bores, Luca Ivaniciuc, Angela Lupu, Simona Scalschi etc.

Cozonacul, păscuțele și prăjiturile se coc numai joi și sâmbătă, și nu în zilele de miercuri sau vineri. Vineri seara credincioșii participă la Prohodul Domnului la biserică, participând la toată ceremonia religioasă.

În sâmbăta Paștilor gospodinele pregătesc mâncarea tradițională: fierb cărnații într-un singur clocot, ouăle nevopsite, piftia, drobul de miel la cuptor, friptură, pregătesc diferite salate: cea de hrean cu sfeclă roșie, mai ales, apoi alte salate de legume cu ouă și cu carne, fierb și slăninuță într-un singur clocot. Au grijă din timp să aibă în casă și caș proaspăt de oi. Tot în această sâmbătă mai coc și prăjituri.

Cu coșuri la sfințit în curtea bisericii la Rogojești de Sf. Paști

Mai spre seară, când totul este aproape gata, gospodina se duce în grădină să aducă usturoi verde pentru coș.

Sâmbătă, toate treburile din gospodărie se fac în liniște, comunicarea se face aproape pe șoptite. Tot sâmbătă, gospodina pregătește coșul pentru sfințit pasca. Pe fundul lui așază felii de pâine și de drob, pe mijloc o păscuță, în jurul căreia pune cărnați, slănină, felii de caș, ouă nevopsite tăiate în jumătate, salată de hrean cu sfeclă roșie într-un păhărel, ouă roșii întregi, din care unul pentru biserică, ouă încondeiate, cozonac, prăjituri, usturoi, o lumânărică pentru biserică, o lumânare mare albă, totul se acoperă cu ștergarul frumos brodat.

Un membru al familiei duce coșul la biserică să ia lumină sfântă, participă la Sf. Litur-

Sfintele Paști la Rogojești

ghie, la sfințirea coșurilor care are loc dimineața foarte devreme și vine acasă.

Gospodina ia mâncărurile din coș și le aranjează pe farfurii.

Înainte de a se așeza la masă, gospodina împarte bucata de anafură adusă de la biserică în atâtea bucățele câți membri are familia

și câte oi și vite sunt în grajd. Gospodarul le dă anafură animalelor, iar gospodina celor din casă.

După ce toți au gustat din trupul Domnului Isus Hristos, familia se așază la masă pentru a lua micul dejun sfințit. Se ciocnesc ouăle vopsite rostindu-se „Hrisos a înviat!” și „Adevărat a înviat!” Apoi gospodarul toarnă câte un strop de băutură fiecărui adult mulțumind lui Dumnezeu că au ajuns cu toții să serbeze Învierea Domnului.

Dacă sunt și fecioare în casă, acestea se spală pe față la un lighenuș cu apă curată în care s-a pus un ou roșu și o monedă scumpă. Fata ia oul roșu și îl lipește de obraji, înconjurând fața de trei ori și spunând: să fiu frumoasă ca acest ou roșu, apoi ia moneda din apă și tot de trei ori înconjoară fața spunând: să fiu scumpă ca această monedă.

A doua zi de Paști, dimineața, băieții intră în casele oamenilor unde sunt fete mai mici și mai mari ca să le scalde cu apă curată pentru a fi curate tot anul. Scăldatul se face în felul următor: fata se apleacă, își dezgolește ceafa, iar băiatul toarnă de trei ori câte un strop de apă pe ceafă, spunând „Hrisos a înviat!”, iar ea răspunde „Adevărat a înviat!”. Băieții primesc ouă încondeiate și sunt serviți cu prăjituri.

Apoi în după-amiezile de luni și marți se organizează horă.

Duminică, în prima zi de Paști în curtea bisericii, după Sfânta Vecernie, fetele cântă și dansează un joc numit „Lelyk” despre o fată Anastasia, care îl așteaptă pe iubitul ei să-i aducă cizmulite lucrate la Kiev. În timp ce îl așteaptă, se plimbă pe o scândurică de răchită și cântă „lilia”. Băieții, în acest timp, se fugăresc pe sub mâinile fetelor. Acest cântecel creează o atmosferă de veselie, o stare de bine.

Numai că acest joc se realizează dacă se ocupă de aceasta subsemnata sau fostele mele eleve Lucica Ivaniciuc sau Rodica Giuraniuc.

Am speranța că nu se va pierde niciun obicei de Sf. Paști în Rogojești.

Olimpia IVANICIUC

Printre localitățile din județul Caraș-Severin în care trăiesc ucraineni se numără și localitatea Anina. Chiar dacă numărul lor este destul de mic, ei s-au unit într-o organizație condusă de dl inginer Vsevolod Verșehora - președinte.

În ultima sâmbătă din luna aprilie a acestui an, în această localitate, mai precis într-un cartier care aparține localității, cartierul Steierdorf, în care au locuit și mai locuiesc etnici germani, ce își păstrează tradiția, obiceiurile, cultura, a avut loc o manifestare culturală ucraineană. Cu această ocazie a fost omagiat culegătorul de folclor Ivan Chlanta și cântecul popular ucrainean din Banat. Au fost prezentate cele două culegeri: „Culegerea de cântece religioase” și „Culegerea de cântece populare ucrainene”, autori Ivan Chlanta și Ivan Liber. Organizatorii acestei manifestări au fost, bineînțeles, UUR - filiala Caraș-Severin, președinte Ivan Liber și organizația UUR locală al cărei președinte este Vsevolod Verșehora.

În prim-plan, naistul Nicolae Hrin

Manifestarea a avut loc în sala Forumului German, alături de ucraineni fiind prezenți primarul localității Anina, Neicu Gheorghe, Lungulescu Petru - consilier în cadrul primăriei, inginer Vlad Dan - președintele Forumului German și alte persoane din localitate.

Ne-am bucurat cu toții și de participarea dnei Iaroslava Colotelo, consilier la Ministerul Culturii, a cărei prezență de fiecare dată creează

o atmosferă destinsă, plăcută. Ea a prezentat și salutul din partea președintelui UUR, dl Ștefan Buciuta. Toți vorbitorii au subliniat importanța evenimentului și dorința de a se întâlni. Dl primar a subliniat că este deschis să sprijine și să ajute etnia ucraineană din Anina, să colaboreze în toate domeniile de activitate. A urmat un spectacol deschis de formația din Copăcele

lor, participanților pentru efortul depus. Ea a mai subliniat că, deși etnicii ucraineni care locuiesc în această localitate nu au venit într-un număr mai mare la această manifestare, cei care nu au fost au pierdut mult, iar cei prezenți au avut numai de câștigat.

Ca o gazdă bună, președintele UUR din Anina, după terminarea spectacolului, a însoțit formațiile artistice la restaurantul din cartier la o masă prietenească oferită de organizatori.

Muzica ucraineană, voia bună, au fost prezente și aici. În ciuda unei vremi mohorâte care aducea nori și amenința cu ploaia și a faptului că autobuzul cu formațiile artistice din

județul Timiș a sosit cu întârziere se poate afirma cu certitudine că toate formațiile artistice au

Manifestare culturală ucraineană din nou la Anina, județul Caraș-Severin

„Zelena lișcena“, dirijor Ivan Liber, apoi corul din Caransebeș „Cervona kalyna“, ambele având un repertoriu frumos, ales. Cele două formații corale au interpretat cu măiestrie cântece populare ucrainene care trebuie păstrate și transmise generațiilor viitoare. Dirijorul, etnomuzicologul și compozitorul, stăpânind cea mai frumoasă artă - muzica, a îmbogățit repertoriul corurilor cu compoziții originale.

O surpriză frumoasă a fost invitatul Nicolae Hrin din Remetea Mică, județul Timiș. Nu putem trece cu vederea talentul solistului-instrumentist la instrumentul preferat - nai, interpretând

piese din folclorul ucrainean. Atât vocea, cât și instrumentul lui i-au încântat pe cei din sală care l-au răsplătit cu multe aplauze. La finalul programului dansurile au încununat cu succes această manifestare culturală. Formația „Kalyna“ din Știuca s-a prezentat cu dansuri populare maramureșene și cu un dans ucrainean. Apoi a evoluat formația „Zelenyi barvinok“ din Lugoj, dansatori tineri, începători, dar foarte ambițioși, instruiți de dansatori talentați, Raluca Taslevici și Cosmin Simion, câștigând aplauze.

În încheiere, președinții au mulțumit participanților, dna Colotelo mulțumind organizatori-

Formația „Zelena lișcena“ din Copăcele, dirijor Ivan Liber

adus bucurie și veselie în sufletul fiecăruia dintre noi.

Ucrainenii din Banat respectă tradițiile și obiceiurile strămoșești, iubesc cântecul și dansul ucrainean, dar dacă ar iubi mai mult și limba maternă, ar prețui frumosul din ființa umană atunci și visurile ar deveni realitate, le-ar fi mai bine lor și copiilor lor, nepoților și strănepoților lor. Este bine cunoscut faptul că păstrarea limbii materne este cel mai important element al identității noastre.

Anna BEREGHI

Ucraina între Est și Vest

(„GeoPolitica“. Revistă de Geografie Politică, GeoPolitică și GeoStrategie“, Editura Top Form, 2010, nr. 38, 231 pagini)

Un număr de revistă care reprezintă, de fapt, o culegere de studii, articole, eseuri despre Ucraina. Culegerea, scrisă de profesioniști, are meritul de a pune la dispoziția cititorului date generale privind Ucraina și informații referitoare la relațiile Ucrainei cu România, la relațiile Ucrainei cu Rusia, la dinamica raporturilor Ucrainei cu Uniunea Europeană, la modificări în politica de securitate a Ucrainei după venirea la putere a lui Viktor Ianukovyci. Este o carte valoroasă ca document și prilej de reflecție.

Recomandăm cititorilor noștri

Ghidul minorităților naționale din Bucovina

Ghidul minorităților naționale apărut sub egida Asociației Etnoculturale Hadik András din Bucovina - HABET (realizator: Brândușa Dăscălescu), este consacrat diversității etnice în Bucovina. E greu de numit o altă regiune în care să conviețuiască atâtea minorități: ucraineni, polonezi, germani, ruși-lipoveni, evrei, armeni, maghiari, slovaci, cehi, italieni, romi. Ghidul minorităților naționale, care se bucură de o introducere remarcabilă a prof. dr. Daniel Hrenciuc, facilitează cunoașterea acestora de către publicul larg.

Ion ROBCIUC

Relațiile dintre Ucraina și România au intrat într-o nouă etapă

La 18 mai a.c., a avut loc vizita oficială a ministrului afacerilor externe al Ucrainei Konstantyn Hryșcenko, în România. Este pentru prima dată în ultimii șase ani când un șef al diplomației ucrainene vine la București pentru a realiza dorința manifestată, în ultimul timp, de ambele părți de a se normaliza dialogul politic și colaborarea la toate nivelurile.

Cu ocazia întâlnirii avute cu președintele României, Traian Băsescu, Konstantyn Hryșcenko i-a transmis acestuia o scrisoare personală de mulțumire din partea președintelui Ucrainei, Viktor Ianukovyci, pentru sprijinul părții române față de acțiunile ce au avut loc la Kiev în luna aprilie cu ocazia împlinirii a 25 de ani de la catastrofa din Cernobîl și pentru contribuția financiară a României la fondul destinat construirii noului sarcofag deasupra blocului energetic nr. 4 al Centralei atomoelectrice din Cernobîl.

Șeful diplomației ucrainene l-a informat pe președintele Traian Băsescu despre poziția fermă a conducerii Ucrainei cu privire la dezvoltarea relațiilor de bună vecinătate cu România. Liderul român a dat, la rândul său, asigurări

că Bucureștiul oficial va susține pe toate planurile intergarea europeană a Ucrainei, în primul rând procesul de negocieri privind încheierea Acordului de asociere între Ucraina și Uniunea Europeană.

În cadrul întâlnirii cu președintele Senatului României, Mircea Geoană, și cu un grup de membri ai Camerei Superioare a Parlamentului României, s-au discutat perspectivele realizării unor proiecte comune de anvergură în domeniile transporturilor și energetic. Deputații români și-au reconfirmat intenția de a efectua în perioada imediat următoare, o vizită în Ucraina la invitația președintelui Radei Supreme, Volodymyr Lytvyn.

La Ministerul Afacerilor Externe al României s-au desfășurat convorbiri amănunțite între delegațiile oficiale ale celor două țări. Konstantyn Hryșcenko și omologul său român, Teodor Baconschi, au convenit să se concentreze asupra finalizării unor acorduri bilaterale importante și să contribuie la semnarea lor la diverse niveluri. Șeful diplomației ucrainene a subliniat, între altele, interesul

deosebit al Kievului legat de încheierea Acordului privind micul trafic de frontieră care le va da posibilitatea locuitorilor din zonele de frontieră ale celor două țări să-și viziteze liber vecinii.

Hryșcenko și Baconschi au evidențiat în mod special ajutorul reciproc al celor două țări la evacuarea cetățenilor ucraineni și români din Libia cuprinsă de război.

Ministrii de externe au convenit, de asemenea, asupra necesității depolitizării problemelor legate de protecția minorităților naționale în cele două state și importanței reactivării mecanismelor de monitorizare a respectării drepturilor etnicilor ucraineni din România și ale românilor din Ucraina. În acest context, Konstantyn Hryșcenko a menționat că Kievul oficial speră ca partea română să ia în considerare faptul că în România numărul liceelor cu limba de predare ucraineană este insuficient și că va sprijini înființarea unor noi școli ucrainene în localitățile cu populație compactă ucraineană.

Șeful diplomației ucrainene l-a invitat pe omologul său român să efectueze, în viitorul apropiat, o vizită în Ucraina.

(Articol apărut pe site-ul Ministerului Afacerilor Externe al Ucrainei)

Traducere de Ion ROBCIUC

Lupta pentru libertate, identitate și independență a Republicii Populare Ucrainene în perioada 1917-1921

(Urmare din numărul 187/188)

Această manifestație cu caracter politic s-a numit „Ziua Sfintei Revoluții”. Cu acest prilej s-a citit Rezoluția privind organizarea Congresului Național Ucrainean. Participanții la manifestație purtau steaguri de culoare galben-albastru, iar unii dintre ei, în semn de protest față de politica promovată de regimul țarist în Ucraina, au dat jos bustul primului ministru rus P. Stolâpin, amplasat în Piața Dumei.

Rada Centrală Ucraineană a trimis la Petrograd, la 17 martie 1917, o delegație compusă din O. Lotoțkyi, M. Koscinskyi ș.a. care s-a întâlnit cu prim-ministrul Guvernului Provizoriu Rus - G. Lvov, căruia, după intense tratative, i-a înmănat un memorandum cu doleanțele ucrainenilor privind numirea în fruntea guberniilor și a altor unități teritorial-administrative a comisarilor cunosători ai limbii ucrainene și ai modului de viață ucrainean; folosirea limbii ucrainene în aparatul de stat, biserică, justiție și școli; eliberarea din deportare a prizonierilor galițieni și bucovineni.

La 3 zile de la manifestația din 16 martie 1917 s-a desfășurat la Kiev o altă mare manifestație spontană, la care au participat cca 100.000 de persoane, unde din nou s-a cerut autonomia teritorială a Ucrainei.

În ziarul „Rada nouă”, care a început să fie editat din 25 martie 1917, M. Hrușevskyi a publicat articolul intitulat „Marele Val”, iar „Uniunea Ucrainenilor Liberi” a chemat și ea poporul ucrainean să se pronunțe pentru autonomia Ucrainei în cadrul Federației Ruse. Denumirea acesteia s-a schimbat în „Uniunea Autonomă Federalistă Ucraineană”; președintele acesteia a fost ales S. Efremov.

De asemenea, în luna aprilie 1917, au avut loc, la Kiev, o serie de congrese și conferințe ale Partidului Socialiștilor Revoluționari Ucraineni și Partidului Social-Democrat Republican Ucrainean,

Partidului Democratic Radical Ucrainean și ale pedagogilor școlilor secundare și de învățământ superior care la unison s-au pronunțat pentru autonomia teritorială a Ucrainei, susținerea conducerii provizorii ucrainene alese, reforma agrară în folosul țăranimii ș.a.

Cel mai important eveniment politic, desfășurat la Kiev, în perioada 6-8 aprilie 1917, a fost Congresul Național Ucrainean, la care au participat peste 900 de delegați din partea tuturor organizațiilor (politice, culturale, sindicale ș.a.). Congresul s-a pronunțat hotărât pentru autonomia națională teritorială a Ucrainei, singura în măsură să asigure satisfacerea doleanțelor atât ale poporului de origine etnică ucraineană, cât și ale altor etnii care trăiesc pe teritoriul Ucrainei. A fost aleasă conducerea Radei Centrale compusă din 118 membri. Președintele acesteia a fost reconfirmat prof. M. Hrușevskyi, iar ca vicepreședinți au fost aleși V. Vynnycenko și S. Efremov.

La o lună după Congresul Național Ucrainean, a avut loc, la Kiev, între 5-8 mai 1917, un alt eveniment politico-militar de importanță majoră „Primul Congres Militar Ucrainean”, la care au participat 700 de delegați din partea unităților militare ucrainene.

Acest congres s-a pronunțat pentru acordarea imediată a autonomiei naționale teritoriale a Ucrainei și ucrainizarea unităților militare. Cu acest prilej, s-a constituit Comitetul Militar Central în frunte cu Symon Petliura și alți 17 membri militari ucraineni.

Pentru a urgenta obținerea autonomiei naționale a Ucrainei și dreptul de a purta tratative cu țările, Rada Centrală Ucraineană a trimis la Petrograd o nouă delegație, condusă de V. Vynnycenko (6-21 mai 1917) care a purtat tratative cu reprezentanții Guvernului Provizoriu Rus, condus de prim-ministrul G. Lvov, fără ca în final să se ajungă la un rezultat pozitiv pentru partea ucraineană.

Drept răspuns la acest refuz al Guvernului Provizoriu Rus de a acorda autonomie teritorială Ucrainei, Comitetul Militar Central Ucrainean a convocat la Kiev, în perioada 5-10 iunie 1917, al Doilea Congres Militar Ucrainean, unde cei 2308 delegați au hotărât să nu mai solicite Guvernului Provizoriu Rus acordarea autonomiei Ucrainei și altor drepturi ce li se cuvin, cerând Radei Centrale Ucrainene să proclame neîntârziat autonomia Ucrainei și să treacă la ucrainizarea armatei, să pună în practică reforma agrară etc. Congresul a ales Rada Militară Ucraineană din 132 deputați militari ce a fost cooptată în Rada Centrală Ucraineană.

Data fiind situația creată, la 10 iunie 1917, s-a desfășurat la Kiev Primul Universal al Radei Centrale Ucrainene, care a proclamat Ucraina republică autonomă și a lansat lozinca „Să trăiască Ucraina liberă! Nu ne desprindem de Rusia, nu întrerupem legătura cu conducerea provizorie a Rusiei, dar poporul ucrainean are dreptul ca pe pământul său să-și organizeze viața așa cum și-o dorește”.

Pentru rezolvarea problemelor curente, Rada Centrală Ucraineană a constituit Secretariatul General, ca organ executiv, al cărui secretar general a fost numit Volodymyr Vynnycenko din partea Partidului Muncitoresc Social-Democrat Ucrainean. În acest executiv Symon Petliura a răspuns de probleme militare.

Secretariatul General a încercat, în cursul lunii iulie 1917, să ajungă la un compromis cu Guvernul Provizoriu Rus în privința recunoașterii autonomiei Ucrainei de către acesta, dar din păcate și acest demers s-a soldat din nou cu un eşec.

Mihai POCORSCHI

(Continuare în numărul următor)

Mesaje de Ziua Victoriei ale președintelui Ucrainei, Viktor Ianukovyci

*Stimați veterani,
Stimați compatrioți,*

Sărbătorim astăzi un eveniment marcant al istoriei noastre. Cu 66 de ani în urmă, poporul ucrainean, împreună cu alte popoare din Europa și din lume, a învins cel mai groaznic dușman al omenirii - nazismul. Fantomei morții și a robiei i s-au opus eroismul și spiritul de sacrificiu al milioane de oameni, năzuința lor de libertate, pace și fericire.

Datorită faptelor eroice de luptă ale părinților și bunicilor noștri, au fost biruite forțele răului care încercau să supună și să extermină popoare întregi.

Aceasta a fost o victorie asupra ideilor inumane de dominație rasială, asupra xenofobiei, intoleranței, asupririi și exterminării.

Afirm fără nicio exagerare că Ziua Victoriei este cel mai important moment pe calea creării unei lumi umane.

Cu 66 de ani în urmă, a început construcția Europei democratice unice căreia vrem să ne alăturăm și noi astăzi.

Pentru noi toți, ziua de 9 Mai este o dată sfântă. Această zi este stropită cu sângele eroilor, al martirilor și al tuturor oamenilor dreți din această lume. Memoria lor nu va fi ștearsă niciodată. Ea se va transmite din generație în generație. Aceasta este garanția viitorului.

Războiul cu nazismul i-a dat Ucrainei o grea lovitură. El a luat viețile a milioane de compatrioți ai noștri. Nu există nicio familie în Ucraina care să nu fi suferit durerea și amărăciunea măcar a unei pierderi. Și aceasta este durerea noastră a tuturor. Iar victoria împotriva nazismului este sărbătoarea noastră comună care unește poporul ucrainean și toate popoarele lumii.

Noi sărbătorim și prin aceasta reconfirmăm atașamentul nostru față de valorile vieții și egalității între oameni, față de conviețuirea pașnică, colaborarea și prosperitatea tuturor națiunilor.

Mă revoltă profund încercările unora de a face speculații politice pe marginea tragediilor din secolul al XX-lea.

De dragul unei popularități ieftine, o seamă de „activiști” încearcă să-i dezbină din nou pe ucraineni.

Am convingerea că vom da cu toții dovadă de suficientă înțelepciune și toleranță. Noi ne-am însușit cumplita lecție a istoriei noastre, mai ales a acestui război.

Noi nu uităm discuțiile legate de ierarhizarea popoarelor, de superioritatea unor popoare asupra altora ca un prim pas spre dezbinare, ură și, ce e mai îngrozitor, spre vărsare de sânge.

Vă asigur că statul va da o replică demnă tuturor aceluia care încearcă să se încălzească la sângerul rug. Cursul spre dezvoltarea națiunii civice, spre aprofundarea înțelegerii interetnice și spre dialog intercultural în interiorul țării, spre asigurarea relațiilor de bună vecinătate și parteneriat reciproc avantajos în politica noastră externă va fi ferm menținut.

Aceasta este obligația noastră comună pe care o datorăm părinților noștri eroi. Victoria părinților ne obligă să muncim pentru prezent și viitor. Să creăm o țară de care să fim mândri și noi, și generațiile viitoare. Să dezvoltăm democrația. Să ridicăm o economie modernă și puternică care să lucreze pentru întreaga societate. Să creăm o știință și o educație avansate, un sistem modern de sănătate și protecție socială.

Să formăm o cultură umanistă. Să dezvoltăm forțele noastre armate - acestea sunt obiectivele pe care ni le propunem și pe care le realizăm.

Sunt convins că aceste obiective vor uni întreaga societate ucraineană. Trebuie să nu uităm că liniștea noastră, viața noastră pașnică, speranța noastră de viitor sunt plătite cu un preț foarte scump. Trebuie să fim demni de aceste sacrificii.

Ca șef al statului, vreau să mă adresez personal reprezentanților puterii și deputaților de la toate nivelurile cu rugămintea și cu solicitarea să dea dovadă de maximă atenție și grijă față de veterani și de nevoile acestora.

Eroii care nu s-au lăsat învinși în fața dușmanului nu trebuie să trăiască în sărăcie și singurătate.

Nu vom admite acest lucru. Ca șef al statului sunt convins că grija pentru bunăstarea veteranilor trebuie să fie una dintre prioritățile puterii, un criteriu de apreciere a activității acesteia.

Veteranii sunt eroii noștri. Suntem toți datori față de ei.

Recunoștința și grija față de ei este o datorie sfântă pentru noi.

Vă felicit cu prilejul acestei sărbători, dragi compatrioți!

La mulți ani de Ziua Victoriei!

*
* *

Dragi veterani ai Marelui Război pentru Apărarea Patriei, eroi ai frontului și din spațiile frontului,

Stimați compatrioți,

Pe pământul și în inimile noastre a venit din nou sărbătoarea Victoriei care a adus pacea pe pământul ucrainean.

Felicit călduros cu prilejul acestei zile întreg poporul ucrainean, dar mai cu seamă, îi felicit pe veteranii care au parcurs cu curaj drumul de foc al frontului, îndeplinindu-și cu cinste datoria militară și civică.

Noi nu vom uita niciodată acele 1225 de zile și nopți în care Ucraina a fost ocupată de vandalii fasciști. Ocupată, dar nu învinsă. Acată, dar nu îngenuncheată.

Din primele zile ale războiului, cot la cot cu camarazii de alte naționalități, ostașii ucraineni, partizanii și ilegalistii au luptat cu dușmanul.

În focul luptei cu fascismul au ieșit la suprafață cele mai alese trăsături ale apărătorilor patriei: biruința, sacrificiul și eroismul nemăintâlnit.

Neprețuite sunt și faptele aceluia care au ridicat din ruine orașele și satele, au reconstruit economia noastră pusă la pământ, au pus bazele Ucrainei independente. Acești oameni ne învață și astăzi să fim înțelepți, fermi, răbdători și optimiști.

Ziua Victoriei este, pentru poporul nostru, sărbătoarea care unește toate generațiile și care constituie un izvor nesecat de patriotism, încredere în forțe și posibilități proprii.

Vă doresc din inimă sănătate, căldură sufletească, prosperitate și pace pentru lungi și fericiți ani!

Cinste și glorie vouă!

*
* *

La 22 decembrie 2004, Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite a proclamat 8 și 9 mai drept zile ale memoriei și reconcilierii, menite să atragă atenția comunității mondiale asupra importanței cinstirii memoriei tuturor victimelor celui de-al Doilea Război Mondial și afirmării ideii de pace.

Este fără sfârșit martirologul celei mai cumplite confruntări militare din istoria omenirii - aproape 60 de milioane de victime nevinovate. Pentru dreptul la viață a fost plătit un preț scump. Noi nu trebuie să uităm cifrele statistice de neimaginat: pierderile Ucrainei în cel de-al Doilea Război Mondial sunt evaluate la peste zece milioane de vieți. Această tristă listă a rămas până astăzi incompletă.

Ucraina, care a fost epicentrul acestei tragedii mondiale, cunoaște bine prețul războiului și al păcii. Memoria noastră cheamă la acțiuni conștiente și responsabile pentru ca niciodată să nu se mai repete ceva asemănător.

Reconfirmându-și atașamentul față de principiile de bază ale ONU, noi vrem să trăim în pace și înțelegere cu toate țările și popoarele, spre acest deziderat fiind orientată politica de stat și acțiunile societății. Suntem deschiși colaborării active pe bază de egalitate, participării la programele existente de asigurare a stabilității și securității și suntem gata să ne alăturăm noilor inițiative internaționale de pace.

Este obligația noastră față de toate victimele războiului. Păstrând un moment de reculegere, ne aplecăm adânc capetele în fața celor căzuți în război.

Veșnica lor amintire!

Pagină realizată de **Ion ROBCIUC**

UCRAINA - mai aproape

În data de 3 martie a.c., Judecătoria Timișoara a emis sentința cu nr. 5075 prin care a fost admisă solicitarea filialei Timiș a Uniunii Ucrainenilor din România de înființare a asociației „Berizka”. Membrii săi fondatori sunt: Drozd Vasile, Bumbuc Mihaela, Maro-cico Ion, Hleba Gheorghe, Buciuta Ștefan, Câmpeanu Ion, Covaci Ioan, Dancea Ioan, Hrin Ana, Liber Lăncrăjan Simona, Radu Rodica Marina și Șpilca Sorin. Sediul asociației este în clădirea Casei de Cultură a Ucrainenilor din Timișoara, dată în folosință în urmă cu mai bine de un an, situată pe str. Mareșal A. Averescu nr. 3 B.

Componentă a filialei ucrainenilor timișeni, asociația are ca scop stabilit prin statut susținerea materială a activităților educaționale dedicate copiilor preșcolari, a tinerilor, a tuturor categoriilor de vârstă având ca principală sursă de inspirație cultura și tradițiile etnicilor ucraineni din județ - în general din Banat -, dezvoltarea și consolidarea bunelor relații cu toți locuitorii trăitori pe aceste meleaguri, indiferent de naționalitate, religie și sex, statornicite de-a lungul a peste o sută de ani. Pentru realizarea acestuia sunt avute în vedere înființarea de formații artistice, organizarea de spectacole la sediu și în localitățile în care trăiesc și muncesc ucraineni. De asemenea, în funcție de posibilitățile financiare existente, se dorește finanțarea achiziționării de noi dotări

Ucrainenii timișeni și-au constituit propria asociație „Berizka”

destinate susținerii activităților amintite, procurarea de alimente pentru copii, precum și asigurarea unor sume de bani care să fie folosite la retribuirea personalului. Printre alte scopuri pe care și le-a propus asociația, mai amintim: apărarea prin toate mijloacele legale a persoanelor lezate în drepturile lor materiale și spirituale, social-politice, de libertate de conștiință, religioase; prin acțiuni specifice organizațiilor neguvernamentale asociația va milita pentru respectarea drepturilor democratice, va sprijini prin consultanță juridică repunerea în drepturi a persoanelor lezate prin abuz ori prin încălcarea legilor țării; în limita posibilităților de care va dispune, un loc aparte îl va avea sprijinirea persoanelor și colectivităților defavorizate, a celor aflate în suferință sau în caz de deces. Un domeniu distinct îl va ocupa sprijinirea de acțiuni umanitare, culturale, sportive, religioase, de editare a cărților de învățământ, cercetare științifică, asistență socială și medicală etc., inclusiv din punct de vedere material.

Fiind o organizație nonprofit, pentru a putea transpune în realitate scopurile pe care și le-a stabilit prin statut, resursele financiare proprii sunt indispensabile. Pentru a ne constitui pro-

priul buget, prima sursă de venituri o reprezintă cotizațiile încasate de la membrii asociației. Mizăm pe creșterea numărului acestora prin acțiunile pe care le vom organiza, unele cu un calendar permanent, iar altele la solicitarea doritorilor să-și exprime talentul și priceperea în acțiuni și manifestări de excepție (simpozioane tematice, conferințe, excursii etc.). O altă sursă de venituri pe care asociația o are în vedere o reprezintă sponsorizări, donații și cei doi la sută din impozitul pe salarii.

Contul nostru bancar, deschis la BCR Timișoara este RO45RNCB02552095454000.

În prima ședință de după constituire, membrii fondatori l-au ales ca președinte pe domnul Vasile Drozd.

Și pe această cale, asociația lansează invitația de colaborare și sprijin reciproc altor asociații și organizații neguvernamentale din țară și străinătate.

Adresa asociației „Berizka”:

Timișoara, str. Mareșal Averescu, nr. 3 B

Telefon / fax: 0356 460 475; 0745453829

e-mail: uur.timis@yahoo.com

Gheorghe HLEBA

În comuna Bistra, județul Maramureș a avut loc o manifestare culturală, ocazionată de adunarea oilor de la gospodari, angajarea ciobanilor și a gazdei de stână, măsurarea cantității de lapte care îi revine unui gospodar după numărul de oi, stabilirea perioadei de preluare a cotei parte de brânză și a serviciilor asigurate pe perioada pășunatului.

Manifestare culturală la huțuli („Mira”)

Festivitatea de la Bistra a început duminică, 15 mai a.c., când după oficierea slujbei religioase la biserica ortodoxă ucraineană din localitate, publicul a început să se adune în fața Căminului Cultural nou construit, dar încă neterminat în totalitate.

La deschiderea festivă, au participat din partea UUR, deputatul Ștefan Buciuta, președintele acestei organizații, Miroslav Petrețchi, prim-vicepreședinte și președinte al filialei Maramureș a UUR,

Dumitru Coreniuc, președintele organizației locale a UUR, care a și deschis acțiunea, președinți ai organizațiilor locale ale UUR și membrii acestora. Din partea administrației locale au participat primarul Bumber Vasile și viceprimarul Dutciuc Vasile, unii consilieri locali și organele de ordine.

După deschiderea oficială, coloana de partici-

panți, sub formă de paradă a costumelor, s-a deplasat în locul numit Valea Neagră unde s-a derulat obiceiul păstoritului cu slujba religioasă oficiată de preotul paroh Ivan Iurcea, după care a urmat concursul „cel mai bun oier”, „cel mai bun instrumentist popular” și „cel mai harnic gospodar”.

Manifestarea culturală a continuat apoi la Căminul Cultural unde au evoluat grupurile din Bistra, Valea Vișeului, Lunca la Tisa și formația de la Soca, județul Timiș, sub îndrumarea preotului paroh Cristian Ardelean, fiul satului Bistra.

Organizatorilor și gazdelor le dorim o vară bună, cu mult lapte și multă brânză, iar participanților să fie sănătoși ca să mai poată veni și la anul.

Ștefan BUCIUTA

Cuvântul dlui Ștefan Buciuta la deschiderea festivă

În Țara Oașului, acest obicei se numește „sâmbra oilor”, în Țara Lăpușului - „măsurîșul”, iar la ucrainenii de la munte - „mira”, care înseamnă „măsurîș” sau măsurarea cantității de lapte pe oaie. Obiceiul datează dintotdeauna, de când se adunau oile la stână pentru a se deplasa la munte pe timp de vară. Obiceiul s-a statornicit și la huțulii din satele Crasna Vișeului și Valea Ruscovei din județul Maramureș, la huțulii din județul Suceava și la cei din Munții Carpați ai Ucrainei, în raioanele Rachiv, Verchovyna și Putyla.

Ansamblul artistic din Valea Vișeului prezent la manifestare

Poezia lui Ivan Covaci izvorăște din străfundurile unei ființe dornice de a transmite lumii un sentiment al comuniunii și al deschiderii.

Spațiul imaginar al poetului este focalizat pe surprinderea „spectacolului” mundan și pe cel al naturii, filtrate printr-o sensibilitate reflexivă și analitică aflată într-o perpetuă căutare a sinelui. Dincolo de captarea universului dominat de multiple dileme ontologice subiective, alimentate de ambiguitatea lumii în care trăiește, Ivan Covaci rămâne un poet al speranței și al dorinței de comunicare cu „cei-lalți”. Prin discursul său liric, autorul transmite o atitudine optimistă, generată de ambiția dezideratului de a învinge și de a răzbi dincolo de impedimentele umanului. Retorica poetului reprezintă o adevărată aventură spirituală, generată de lupta neobosită pentru surprinderea nudității ființei maculate de agresivitatea societății, și de voința de a identifica o cale care să-i permită delimitarea, aparenta-i înșelătoare de forma originară și autentică a vieții.

Imaginarul poetic este construit pe reperi spațio-temporale, în cadrul cărora este inclusă ființa, în multiple ipostaze generate de reflexivitatea raportării la dimensiunea ontologică a statutului ei în spațiul macrocosmosului. Astfel, poetul a situat în debutul volumului *Fruntea singurătății*, publicat în 1980, în traducerea din limba ucraineană a lui Ion Covaci (coincidență de nume) la Editura Kriterion, în colecția „Poezii alese” a marelui animator intercultural Domokos Geza, poezia „Cuvântul curat”, considerând că acesta trebuie să însoțească omul în tot periplul său existențial. Logosul, supremul „instrument” al adevărului, nu ar trebui să pervertească nicio conștiință morală, ci dimpotrivă, să izvorască din „inimi curate de prunc”. Sub raportul tehnicii discursivității, persoana a II-a reprezintă o adresare către conștiința publică, careia i se recomandă să nu abandoneze niciodată forma pură, sinceră, autentică și inocentă a cuvântului și să nu se lase pângărită de „umbra” filistinismului mundan. Sinceritatea cuvântului, prezentă în spațiul rațiunii și în cel al afectivității, ca o oglindire a imanentului, răzbate în toată aventura conștiinței poetice. Lăsându-se condus de vraja logosului, ca expresie a purității sufletului și a conștiinței, autorul se perindă prin toate punctele esențiale marcate pe harta afectivă, mânat de dorul de părinți, de țară și de forma originară a propriei ființe nepregătite să accepte compromisurile vieții. Credința demnă, corporalizată prin cuvinte, scoate în evidență demnitatea umană ce se încapățânează să

Scriitori ucraineni din România

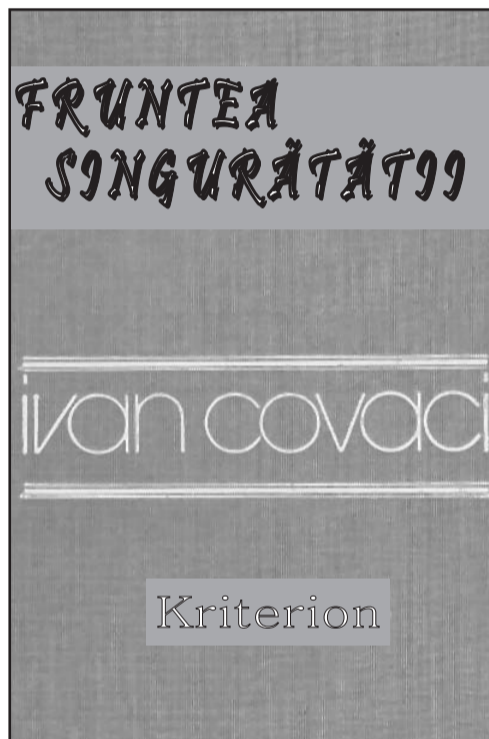
Ivan Covaci: Fruntea Singurătății

reziste în fața vicisitudinilor vieții. Franchețea logosului transcende timpul istoric, înscriindu-se în reperi temporali afective perene, exprimând compatibilitatea dintre sentimentul național și simbolul copilăriei, cum ar fi „casa de lemn”, „streașina” etc. intrate în memoria sentimentală. Această lealitate face parte nu din spațiul memoriei, ci din însăși structura organică a ființei. În poemul autorului, loialitatea logosului însoțește drumul identitar al neamului, fiind înzestrat cu valențe simbolice ale cunoașterii și ale comunicării. Acesta trebuie rostit „când visul nu e împlinit pe de-a-ntregul / când vântul lovește zidiri încă șubrede / și durerea pătrunde în inimi necoapte”. Forma pură a cuvintelor este asemuită cu simbolurile naționale, precum Dunărea, Carpații, reprezentate la nivel metaforic de „corabia”, „penelul” și „vioara”, deasupra cărora se găsește patria. Redat prin culoare, prin muzică și prin forme, cuvântul „curat” izvorât din străfundurile conștiinței capătă dimensiuni sacre ale universalității. Într-un alt poem al autorului, intitulat „Pe fruntea planetei”, cuvântul este capabil să surprindă cele mai abisale trăiri ale ființei, proiectate undeva între bucurie și tristețe, între o trăire imanentă nemărturisită și exteriorizarea „vocii” interiorității.

În cadrul volumului amintit, apare o circularitate a spațiului liric, ca o oglindire a formelor de comunicare cu lumea. În primul poem autorul vorbește despre valențele logosului ca o expresie a spațiului imanent, iar în finalul acestuia, în poezia „Scrisoare autumnală”, eul rostitor surprinde rolul și rostul poetului căruia îi revine misiunea de a observa resursele nebănuite ale cuvântului. Prin călătoriile sale spirituale, prin abisurile conștiinței raportate la reacția „celorlalți”, poetul favorizează procesul comprehensiunii unei lumi inaccesibile omului comun, ancorat în problematica pragmatică a existenței: „Ne înveți, poete, / că orașele încep cu gara / ne înveți să plângem, să plângem, să plângem / nu o dată, ci de trei ori / în nopțile lăsate de umbra lui Chopin, / ne înveți cum să sărim în ultima clipă / din mers, pe scara timpului... / Cine / după această carte / nu va gândi cu gândurile tale / bucuria elementară / tristețea elementară / cine, / Robert Rojdestvenski? // În patria mea, poete / se prelungeste toamna, ca un basm / ca o alarmantă / sărbătoare / aidoma biocurenților tăi / crede-mă / e o toamnă frumoasă: / trandafirii mai explodează / în ade-

vărate canonade... / În patria metaforei / ah, cât e de dulce să ascuți toamna, / Dunărea și Carpații, Carpații, / Robert Rojdestvenski!... // În ce mă privește / mi-am făcut onest inventarul / sentimentelor / și nu o dată am îmbrățișat planeta / căci așa m-a învățat țara asta - să-mi iubesc mama / și să durez un vis pentru mâine. / Încă ceva / despre toamnă / mai am să-ți spun: / în străfundul inimilor / ea strecoară / iubirea fără saț a lui Pavlo Ticina... / În rest, nimic deosebit, toate bune, / Robert Rojdestvenski...”.

Poetul aprinde „flacăra” interogațiilor lăuntrice, pledând pentru o raportare reflexivă la problemele vieții. De exemplu, în poezia „În

larg”, apare o reflecție asupra ideii că indiferent unde te găsești, „în largul vieții” sau în „largul mării”, trebuie să cauți mijloacele potrivite pentru a putea ajunge la „mal”. În acest context al „eliberării” ființei, poate aprecia „frumusețea” „salvării” doar acela care a trăit sentimentul „disperării”. Ipoteza urmării acestui drum ontic este transmisă sub forma unui monolog adresat, văzută ca o posibilitate și susținută la nivel stilistic de verbe la modul conjunctiv. Prin discursul său, poetul se adresează propriei „voci” lăuntrice, dar și „eului” extratextual, încurajând ambii „receptori” pentru a ieși din limitele umanului și pentru a nu se lăsa măguliți de frumusețea aparentei, ci să se îndrepte spre esența lucrului: „Să birui muntele. Să-ți tai făgaș / cu răurile-ntoarse spre izvoare / și lângă piscuri să-ți durezi sălaș / dacă ești vultur și nu târătoare”. În poemul său, viața trebuie să reprezinte un imbold permanent pentru autodepășire și pentru progres, care este posibil numai dacă

este raportat la esențialul lucrurilor și nu la balastul amăgitor.

O mare parte a spațiului liric al autorului este fundamentată pe reprezentarea raportului de comuniune dintre om și natură. Pornind de la discuția prezentă, frecvent în estetica romantismului, referitoare la relația indisolubilă dintre om și natură, reprezentată la nivel filozofic de raportul dintre perisabilitate și perenitate, în „Dialog”, poetul reconstituie, prin intermediul interogațiilor caracteristice ființei efemere, rolul și rostul omului în raport cu eternitatea naturii. Dacă natura se definește prin sinceritate și prin universalitate, ființa umană se distinge printr-o atitudine duplicitară, reușind să ascundă, uneori, instinctele distructive aflate în stare latentă. Această dimensiune duplicitară este deconspirată în finalul poeziei: „Stăm de vorbă / eu și copacul / ca două vechi cunoștințe / dar el nu știe / firește, nu știe / că-l încânt și-l mângâi / cu inima-n mâini / și cu toporu-n inimă”. Dincolo de protecția acordată naturii și, în general, macrocosmosului, se poate ascunde o anumită doză a lipsei sincerității, poate, tocmai din cauza inconsecvenței dimensiunii umane. Un alt poem în care ființa se contopește cu natura este „Șchiță de seară”, unde apare tendința schimbării „măștilor”: „Și poate că amurgul nu va fi amurg / ci un flăcău chipeș cu topor pe umăr / și poate pentru o clipă eu am să mă fac salcie / iar el, privindu-mă, fag...”. În aceeași ecuație a apropierei de natură, ființa îndrăgostită are tendința de a se desprinde de „dorul” omenesc și de a se lăsa condusă de forța neștiută a naturii: „N-am să iau cu mine nici cuvinte, nici vise / - de vise mi-i perina plină - / ci doar un sân doldora de flori / să le sădesc în cerdacul vieții”. Dincolo de „spectacolul” oferit de frumusețea macrocosmosului, în „Serenada de Brahms” apare reprezentată efemeritatea ființei. Toată această panoramă a naturii, reprezentată de numeroase motive lirice aparținând atât cadrului teluric, cât și celui celest, atât temporalității diurne, cât și celei nocturne, este surprinsă într-o ipostază a mișcării. De exemplu, în „Vântul”, acest fenomen al naturii este privit ca un „frate” capabil să genereze o oarecare dinamică a ființei, situată între lumea abisală a propriei existențe și axa temporalității istorice.

O altă dimensiune importantă a retoricii autorului este ocupată de imaginea satului privit din perspectiva unui *axis mundi*.

(Continuare în numărul următor)

Gheorghe ANDRAȘCIUC

Conform programului de activități cultural-artistice al filialei UUR Maramureș, la data de 8 mai, în comuna Poienile de sub Munte s-a desfășurat manifestarea dedicată veteranilor de război.

După cum am mai amintit și în alți ani cu ocazia acestei manifestări, din documentele scrise reiese faptul că din comuna Poienile de sub Munte au plecat pe front 284 de voluntari înrolați în Armata Roșie, în anul 1944, și s-au întors acasă doar 185 de voluntari, ceilalți dorm somnul de veci în pământurile altor țări europene. Tocmai din cauza acestor jertfe și a altora din celelalte localități cu populație ucraineană ale județului Maramureș, membrii UUR și urmașii celor căzuți dorim ca flacăra lor să nu se stingă niciodată în inimile noastre și, de asemenea, să transmitem tinerilor, urmașilor noștri, acest spirit de respect și recunoștință față de cei care au luptat în cel de-al Doilea Război Mondial pentru libertatea noastră.

În continuare, redăm cuvântul dlui Ștefan Buciuta, președintele UUR, rostit la manifestarea desfășurată la Poienile de sub Munte.

Adunarea Generală a Organizației Naționale Unite a declarat, printr-o rezoluție, zilele de 8 și 9 mai drept zile ale comemorării și reconcilierii. În aceste zile se depun coroane și flori la mormintele ostașilor căzuți în cel de-al Doilea Război Mondial de către toate naționalitățile.

Asociația „Memorial”, cu sediul în București, a fost înființată cu scopul de a păstra vie memoria ostașilor și a civililor care și-au pierdut viața în războaiele desfășurate pe teritoriul țării noastre.

Și Uniunea Ucrainenilor din România (UUR) are în programul său de activități și manifestări culturale cinstirea memoriei voluntarilor și veteranilor de război ucraineni prin depunerea coroanelor de flori și organizarea

Cinstirea memoriei veteranilor de război

manifestărilor specifice acestui eveniment la Monumentul veteranilor de război din comuna Poienile de sub Munte, județul Maramureș. Veteranii de război trebuie să fie cinstiți așa cum se cuvine pentru că ei, prin lupta și jertfa lor au contribuit la întoarcerea în Europa a democrației și la înfrângerea dictaturii fasciste. Alături de poporul român, populația de naționalitate ucraineană din județul Maramureș, în funcție de împrejurări, a luptat în timpul celui de-al Doilea Război Mondial pe fronturile din est sau vest pentru eliberarea teritoriului țării noastre.

În cinstea voluntarilor ucraineni care au luptat alături de coaliția antihitleristă la nimicirea agresorului fascist s-a edificat de către statul român, la cererea voluntarilor de pe Valea Ruscovei (Poienile de sub Munte, Repedea și Ruscova), de către cei care au scăpat cu viață din război, încă în anul 1954, un monument în comuna Poienile de sub Munte (Rus-Poleany). De-a lungul anilor acest monument a fost supus unor transformări, culminând cu cel de astăzi care a căpătat un aspect modern, impunător, situat în parcul din centrul comunei. Renovarea monumentului se datorează ideii și voinței iscusitului și priceputului gospodar al comunei, domnul primar Ștefan Oncea, colaboratorilor săi din cadrul primăriei și consilierilor locali care au contribuit cu fonduri proprii ale comunei la refacerea lui.

Mulțumesc tuturor celor prezenți aici, în comuna Poienile de sub Munte, una dintre cele mai mari comune din județul Maramureș, în care viețuiesc peste 98% etnici ucraineni, pentru participarea la această zi de aleasă cinstire a veteranilor de război. Totodată mulțumesc organelor administrației locale, Poliției de

Frontieră, invitaților, organizatorilor, biroului organizației locale a UUR în frunte cu președintele său Chifa Ștefan, comitetului filialei Maramureș a Uniunii Ucrainenilor din România, președintelui filialei UUR Maramureș,

Monumentul dedicat veteranilor de război din comuna Poienile de sub Munte

Petrețchi Miroslav, și tuturor membrilor grupurilor artistice care contribuie în fiecare an la reușita acestei manifestări de suflet.

Glorie veșnică celor care s-au jertfit pentru eliberarea patriei și edificarea societății democratice din România!

Ștefan BUCIUTA

S-au împlinit în acest an, la 26 aprilie, 25 de ani de la tragedia de la Cernobâl, provocată de explozia și distrugerea reactorului 4 al Centralei atomoelectrice, în urma căruia au fost eliberate cantități mari de substanțe radioactive cu consecințe pe care timpul și trecerea sa, le așază în statistici îngrijorătoare, iar victimele din Ucraina și din alte țări afectate, în suferință mută.

Centrul Cultural Informațional al Ambasadei Ucrainei la București a comemorat acest eveniment prin organizarea, la 20 aprilie a.c., a unei întâlniri cu publicul în fața căruia s-au prezentat comunicări, proiecții ale unor imagini de la fața locului din timpul și de după tragicul accident, iar pe lângă acestea, pictorița Anna Ravliuk a expus câteva tablouri impresionante prin roșul apocaliptic, albul angelic, negrul infernului, figurativul și nonfigurativul puse să băjbâie în zadar, după vreun sens, în absurdul devastator.

A fost o zi cernită. Publicul, în mare parte compus din ucrainenii bucureșteni dar și din români sau de altă etnie - georgiană, germană, tailandeză etc., a ascultat cu interes cuvântul dlui Iuri Verbyțkyi, care a prezentat date mai puțin cunoscute în legătură cu dimensiunile dezastrului, date în spatele cărora - ca peste tot unde e moarte și dezastru - se aude geamătul nestins al durerii... „Accidentul a dus la poluarea a mai mult de 145.000 kmp în Ucraina, Belarus și Federația Rusă, iar în urma dezastrului au fost afectate aproximativ 5 milioane de persoane și au fost contaminate cu nuclizi radioactivi circa 5000 de localități din țările enumerate mai sus. Eliminarea consecințelor

Cernobâl - 25

dezastrului de la Cernobâl, scoaterea din funcțiune a Centralei atomoelectrice și transformarea obiectivului sarcofag într-un sistem ecologic sigur determină Ucraina să facă, anual, eforturi uriașe, de zeci de milioane de dolari din bugetul de stat, dar singură nu poate asigura finanțarea integrală. Prin urmare, la Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, a fost deschis un cont pentru a colecta contribuții din partea țărilor donatoare pentru proiecte specifice la Cernobâl. În mai 2005, țările donatoare au oferit contribuții noi în valoare de 185 de milioane de dolari. Astăzi, Ucraina are nevoie de încă aproximativ 740 de milioane de euro pentru a finaliza proiectul de la Cernobâl, cu principalul său obiectiv - construirea unui nou sarcofag și a noului depozit pentru stocarea combustibilului nuclear uzat - SWYP-2“.

În încheierea cuvântului său, din care am extras doar câteva idei, dl ministru-consilier Iuri Verbyțkyi și-a prezentat propriile-i amintiri despre frumusețea împrejurimilor Cernobâlului, cu pădurile, cu apele sale bogate în pește unde kievenii, și nu numai ei, petreceau până la fatidica dată, momente de odihnă și recreere de neuitat.

Ascultând emoționanta evocare, gândul m-a purtat pe două cărări: la capătul uneia dintre ele i-am văzut pe Adam și Eva izgoniți din Paradis

pentru încălcarea poruncii lui Dumnezeu de a nu gusta din rodul pomului cunoașterii binelui și a răului. De fapt, nu chiar izgoniți, ci „transferați“ din starea de fericire absolută, (poate eterică), în paradisul armoniei creației terestre unde li s-au conferit două binecuvântate „pedepse“: suveranitatea („prin sudoarea frunții“) asupra splendorii Creației și perpetuarea speciei „prin durere“. Și, sigur, șansa de a deveni ei înșiși, asemenea lui Dumnezeu, prin respectarea întocmai a poruncilor pogorâte după aceea, privind nesticirea armoniei primordiale.

La capătul celeilalte cărări am văzut paradisul de acum 25 de ani din jurul Cernobâlului, cu livezile grele de rod care acum poartă în ramuri - din păcate - fructele oprite, fiind, ele, nu zic proto-părinții și nici delicioasele mere, pere ori caise de altădată, ci, prin efectul ciudat al stronțului care le face ispititoare, fructe ale morții de la care au fost oprți localnicii - cât s-a putut - prin strămutare și, oricine altcineva, prin izolarea locului cu sârmă ghimpată...

Cuvinte tulburătoare despre tragedia Cernobâlului au mai rostit dl Ion Robciuc - vicepreședintele UUR și dna Iaroslava Colotelo - președinta filialei București a UUR. Actrița Doina Ghițescu a prezentat un colaj de versuri închinat celor care nu mor niciodată, nu numai în amintirea celor vii, dar și în veșnicia pregătită de Dumnezeu, ca răsplată pentru nădejdea lor senină din timpul ispășitoare mistuirii.

Silvia ZABARCENCO

